ŽEMYNĖLIS

GARSAS SUSIVIENYJIMO.

Nr. 33. Plymouth, Pa., diena 13 Rugpjuczio (August) 1890 m. **Metas V.**

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Tas laikrasztis yra patvirtintas ir pavelytas del skaitymo broliams Lietuviams nuo valdžios dvasiszkos katalikiszkos.

Kun: D-ras M. Juodiszius, klebonas Brooklyno.
Kunigas A. Barbà, klebonas Plymoutho.

Kalendorius 1890.

12 SANVAITĖ (NEDĖLE) PO SEKMINIŲ.
Evangelija: „*Apie miłaszirdingąjį samarytietį*". (Luk.. 10.)

RUGPJUTIS (AUGUST) MĖNU. *Turi dienų 31.*

DIENOS.		VARDAI SZVENTUJŲ.
17	Nedėle.	Jackaus.
18	Panedė.	Jono isz Dukl., Agapito.
19	Utarnį.	Liudviko, Benigdos.
20	Sereda.	Bernardo, Samujėlio.
21	Ketverg.	Anastazijos M. ir Joanos isz Chan.
22	Pėtnycz.	Tymotiejaus ir Simforijono. (prieszpilnis)
23	Subata.	Pilypo, Zachėjaus.

ŁOCNASTIS J. PAUKSZCZIO.

Rėdytojas J. Audzinkaitis.

Rankraszczioi, atsiusti nuo musu broliu [korespondencijos] nebus sugrąžinti atgalios.

Adresai Urėdininku
Susivienyjimo Lietuvninku Amerikoje.

Rektorius.
Rev. M. Juodyszius,
152 North 10-th Street,
Brooklyn, E. D. N. Y.

Prezydentas,
Thomas A. Butkiewicz,
Nanticoke, Luzerne County Penn'a.

Sekretorius,
Vincent Wroczyncki,
Mahanoy City, Schuylkill Co. Pa.,
P. O. Box 429.

Kasierius,
Sylvester Paukszstis,
Edwardsville, Luz. County Penn'a

THE WEEKLY
"Vienybe Lietuvniku"
APPEARING EVERY WEDNESDAY
The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 75,000 Lithuanians in the *United States Subscribtion only Two Dollars per year.*

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE.....	$0 25
ONE INCH ONCE.....	$1.00
ONE INCH, ONE YEAR.....	$10.00

All communications must be addressed
Joseph Paukszts, Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku" executes the cheapest, promptest and most correct printing in Lithuanian languages:
Job Printing in all modern languages.

"Vienybe Lietuvniku"
Iszeina kożną Seredą, Plymouthe,
KASZTUOJA.
ANT METU AMERIKOJE.... $2,00.
UŽMARE..... $3,00.
Adresas toks:
Joseph Paukszstis,
132 E. Main Str.,
Plymouth, Luz. Co. Pa.,

Kiekvienas skaitytojas — prenumeratorius „Vienybes Lietuvininku“ gauna per musu redakciją „Varpą“ su prisiuntimu už 1 dorel. ant metu, „Szviesą“ su prisiuntimu už 30 ct. „Ukininką“ su prisiuntimu už 1 d.

„Lietuvio Sapną“ Lakuno galima dar gauti už 5 centus musu redysteje.

Plymouth Pa., 12 d. Rugpjuczio.

Raszydami keletą kartų reikalûse „Susivienyjimo“, pasitikėjome, jogei taip vadinamoji „vyriausybė“ teiksis atlikti savo pareigas dalyke paskyrimo vietos ir dienos, kuriose turės buti laikytas seimas. Augszcziausioji galva tosios organizacijos nei puse žodžio neatsiliepė ant tų visų musų užpraszymų, nors paskyrimas seimo, pagal ėsantį iki sziol „Susivienyjime“ paprotį, vien prie jos prikląuso. Negalėdami atsistebėti isz tokio atszalimo dėl atlikimo savo pareigų, sziomis dienomis gavome pakaktiną paaiszkinimą „Susivienyjimo“ vadovų nerupestingumo, o tai pasirodo, kad tų „vadovų“ nei vienas į „Susivienyjimą“ nepriguli (žiur. koresp. isz Edwardsville‘s sziame num.), t. y. neyra „Susivienyjimo“ sąnariais. Tie ponai tik dėl „unaro“ priėmė atkisztus jiems urėdus!

Teko matyti nevierytiniausius dalykus įvykstant lietuvių tarpe, vienok szitokis nûtikis jau bene tik prie skaitliaus *recziausiųjų* gali buti priskaitytas! Ir kas gali laukti, idant „Susivienyjimas“ augtu, kûmet patys vadovai nėra sąnariais jo?

Atidengus szitą paslaptį, ant toliaus neatidedant ir nelaukiant jokių informacijų isz augszcziaus, patiems iszpûla apgarsinti vietą ir dieną seimo, bet kadągi nenorime vieni tą dalyką nuspręsti, dėlto sziûmi užkviecziame draugystes „Sz. Petro ir Povylo“ Hazletone ir „Sz. Kazimiero“ Plymouthe (kaipo vienintėles, sudaranczias „Susivienyjimą“), idant jos ant artymiausių savo susirinkimų apsznekėtu vietą ir dieną seimo ir tûsius savo sutarimus prisiųstu į rėdystę „Vienybės“. Gavę tai, mes apgarsinsime dėl visûmeniszkos žinios laikrasztyje.

Daugumas isz skaitytojų atsiunczia į rėdystę praszymus dėl pristatymo „Vienybės“ į Lietuvą. Negalėdami pristatyti ją ten, paprastai nepriimdavome prenumeratos. Sziądien-gi, susineszę su kûmi reikia Prusûse, dûdame žinoti savo skaitytojams, jogei „Vienybę“ galime pristatyti Lietuvoje kožnam vienam abonentui į namus už 6 dor. ant metų.

Ant liet. bažnyczios Plymouthe nû J. Razevycziaus isz Kauno rėd. apturėta 3 rub.

Isz Lietuvos.

Kaip Lietuvoje greitai platinasi apszvietimas, tegul liudyja žinia, man atėjusi isz Szėzdrabavo, Panevėžio pav. S—ių kaime samdininkai pirm trijų metų isz didelės dalies nemokėjo, nei skaityti nei raszyti. Subatos vakarus ir nedėldienius perleizdavo tankiausiai ant vakaruszkų ir girtynių. Ukininkai pats jau buvo dikcziai prasiskolinę ten gyvenanczíam Morkeliui. Taip tai gyvenimui plaukiant, paskilbo, kad vienas kuningas, miestelyje B., tolume į tris myles, sakąs pamokslus apie blaivystę, mokslą, lietuvystę ir tt. Žmonės patraukė vieną ir kitą sykį pamokslų jo paklausyti, ir taip tapė ant gero pajudinti, jog ėmė pirkinėti knin geles; isz pradžios pirko kožnas skyriumi po kelas, o paskui skaitymas jų taip visiems patiko, jog viso kaimo bernai susidėję siuntė pas tam tikrus geradėjus, idant parvežtu kningų. Tokiu budu atsiėjo, kad nesykį pasiųstasis parvežđavo 20, 30, o ir 40 kningų. Žmonės ėmė ukvatniai mokintiesi ant jų skaityti. Subatomis ir nedėliomis, ažût pirmykszczių vakaruszkų, esti dabar suėjimai, kur gerai skaityti mokantysis balsiai kningą skaito dėl visų. Pasakota man, kad tie, kurie pirma szaukdavo į vakaruszkas ir girtynes, dabar patys esti pirmiejie ant paskaitymo naudingų kningų. Kaip tai malonu yra tokias naujienas nugirsti! Matyti, jog nevisur dar lietuvių szirdys yra papelyjusios..... O kad tai nors vienoje vietoje Amerikos lietuviai pasektu tokį paveikslą savo brolių S—iuse!....

J. Sz.

Isz Kitur.

— *Suv. Valstijos.* Atėjus žinioms visatino varymo žydų isz Maskolijos, Valstijų valdžia telegrapavojo savo legacijai į Peterburgą užklausymą — ar yra kokis pamatas dėl tokios barbarystės? Isz ten atėjo atsakymas, jogei nėra jokio pamato. Suv. Valstijų valdžia regisi pakels protestą priesz tokį elgimasi Caro.

— Darbininkai, kurie dirba geležinės rudos kasyklėse Little Lehigh Distrikte, tarp Reading‘o ir Allentown‘o, gauna 80 centų ant dienos. Kasykliniai darbai buvo sustapdinti laike pjutės, kadągi darbininkai ant laukų galėjo uždirbti po $1.25 ant dienos. Dabar kasyklės vėl pradėjo dirbti, o kadągi yra didelis reikalavymas geležies, dėlto atsidarė ir tos kasyklės, kurios per kelis metus nedirbo. Darbininkai reikalauja padidinimo užmokesties ant 10 centų, bet bagocziai nenori jiems duti. Kur yra sąžinė pas tûs besoczius?

— Auburno kalėjime tapė nužudintas elektrybe Kemmler‘is, žmogžudis, pirmutinė auka naujosios elektriszkosios žudynės New Yorko valstijoje.

— Nekoksai Noreiko, kuris lenkiszkûse laikraszcziûse tiek daug raszinėjo apie aplengvinimą likimo lenkiszkųjų emigrantų, atkeliaujancziujų į szitą žiamę, pasirodė niekûmi daugius neesąs, kaip tik vanagu, kuris drauge su žydais eksploatavojo nelaimingus savo viengenczius netikiausiu budu. Nû urėdo emigrantiszkame „Office“ likosi žinoma pavarytas.

— Isz Kanados yra praneszama, butent Bostono piniugûcziai sutarė įsteigti naują ûstą ant kranto Canso perlajos, N. S., kuris užimsęs labai svarbią vietą susineszimûse Europos su Amerika. Ûstas, kuris turėsęs vardą Terminal City, randasi penkias myles į pietus nû Port Mulgrave, palei Intercolonial geležinkelį; valdžia prižadėjusi davesti geležinkelį į tą vietą. Terminal City randasi ant kranto puikiausios prieplaukos visame Atlantikiszkame pakrasztyje; marės yra valnos nû miglų ir ledo per visą metą. Ant žiamlapio toji vieta randasi visiszkai ant linijos, isz Liverpool į Chicago nuvestos, ir kelionė jaja yra 400 mylių trumpesnė, nėg isz Portlando, Bostono ar New Yorko. Reikėsę 4 dienas užtrukti ant vandens dėl nukeliavymo isz ten į Liverpoolį, laivai busę naujausios konstrukcijos. Kûmet toji linija taps atidaryta, pacztas isz Europos bus gaunamas New Yorke ir Montreal‘e viena dieną anksczians.

— *Vidurinė Amerika.* Apie vainą San Salvadoro su Guatemala labai skupios ateina žinios. Žinome tik, kad tų valstijėlių kariaunos turėjo keletą musztynių ir kad San Salvadoriecziai likosi apgalėtojais. Regisi ant to visa bė-

da, prie kaimynų tarpininkystos, užsibaigs. Kumet vaina prasidėjo, San Salvadoro valdžia paszaukė generolą Rivas isz Honduras ir pavedė jam tulą dalį kariaunos. Tasai generolas, ażut užpulimo ant prieszų, apnyko sostapilę, vienok tapė sumusztas.

Piet. Amerika. Argentinos prezidentas Celman atsitraukė nu prezidentystos, o sutumi ir revoliucija toje žiamėje pasiliovė.

— *Anglija.* Tukstancziai żydų atplaukia isz Maskolijos; daugumas isz jų važiuja isz czion į Ameriką.

— *Vokietija.* „Post“ talpina paszneką, kokią turėjo pasiuntinys laikraszczio „Novoje Vremia“ su ex — kanclėriu Bismarck'iu. Bismarckis sakė, kad pakajus Europoje turęs sziądien labai tvirtą papėdę. Vaina Vokietijos su Maskolija negali įvykti, kadągi dėlto neesą jokių priežasczių. Artymesnis pavojus lindąs socijaliszkame klausyme. Kumi ilgesnis laikas bus praleistas, nedarant pastangos pagydymo draugijos, tumi kruviniasnis galas busęs.

— Berlyne bus laikomas tarptautiszkas daktariszkas kongressas szionis dienomis. Jame priima dalyvystę didžiausi daktarai ant svieto.

— *Szpanija.* Kolera pasirodė sostapilėje, Madrido mieste. Valdžia dirba viską, kas tik yra galėje dėl sulaikymo plėtimosi epidemijos. Oras yra nesvietiszkai karsztas.

— *Maskolija.* Valdžios nekonstitucijonaliszki pasielgimai sumų žiamėje, dėl sumaskoliavymo sumų tautos, padarė didelę neapikantą priesz Maskoliją toje provincijoje. Tumi tarpu szvedai ir szvediszki laikraszczeiai iszrodė didelę simpatiją dėl persekiojamų sumų. Londono laikrasztis „Times“, raszydamas apie tai, pranesza, butent vokiszkasis ciecorius, laike savo aplankų Szvedijos karaliaus Oskaro Stockholme, sutarė su anuju, pirmai gerai progai pasipynus, atimti Sumiją nu Maskolijos ir atiduti ją szvedams. Vokietijos interesu esą praszalinti Maskoliją nu Baltiszkųjų marių.

— Isz Paryžiaus yra praneszama apie naują sukalbį ant Caro galvos. Į sukalbį prigulėjo professoriai ir studentai Peterburgo ir Maskvos universitėtų, vienok tapė surasztavoti. Du apicieriu, prigulėjusiu prie sukalbio, patys sav galą pasidarė.

— Kuningaiksztis Krapotkin, garsus maskoliszkasis revoliucijonierius, laikė sziose dienose draugystėje „Draugų maskoliszkosios valnybės“ Londone akyvą praneszimą apie Siberiją. — Apie 20.000 vyrų, moterių ir vaikų iszgabenama yra kas-met į Siberiją. Tomsko kalėjimas, kur nelaimingusius nusiunczia, gali patalpinti savyje vos 1000 žmogyszczių, turi vienok patalpinti 3000. Penki szimtai kalinių paprastai serga, tumi tarpu ligonbutyje Tomsko gali patilpti vos 290 žmogyszczių, per ką marumas tarp kalinių yra nesvietiszkas. Isz Tomsko pėszczius varo kalinius į rytinę Siberiją. Ant kojų ir rankų nelaimingų žmonių randasi nekartą trys eilės geležinių panczių. Žalnieriai musza jus kulbėmis ir tokiu budu priverczia jus isz visų sylų skubintiesi. Kas-met 10:000 tampa iszsiunczíama į Siberiją tokių žmonių, kurių niekad koja sude nestovėjo. Aukso kasyklėse prispirti yra dirbti dienomis ir naktimis, idant iszkasti paskirtus 13 centnerių per metus. Krapotkinas užbaigė savo praneszimą su pasarga, jogei isz susirinkusiųjų kožnas butu iszgabėtas į Siberiją, jeigu gyvętu Maskolijoje.

— *Turkija.* Angliszki laikraszczeiai pranesza sekanczią žinią isz Armenijos: Keletą sodiecziu isz Alekales, neužmokėjusių pripulanczio ant jų padotko, tapė sudeginta ant tam tyczia sukrauto per turkiszkusius žandarus laužo viduryje kaimo. Nežiurint ant skundo armeniszkojo patrijarko, papildytojai szitos piktadėjystos nebuvo nukoroti.

— *Arabija.* Kolera paplito iki Raudonųjų marių pakraszczio. Iszneszіotojais ligos yra pilgrymai, einantiejie į Meccą ir grįžtantiejie atgal. Pamiszimas ir baimė isz priežasties plėtimosi epidemijos yra neapsakomi. Szimtas žmonių mirszta vidutiniszkai per dieną.

— *Kynžiamis.* Gauja žalnierių, podraug su sodiecziais, sunaikino geležinkelį tarp Shanhai ir Sutai isz tos priežasties, jogei jis padaręs iszsiliejimą Pei – Ho upės. Valdžia nedarė jokios periszkados dėl niekdaryszczių prietaringųjų kynų.

Reikaluose darbininku.

John Burns viename isz paskiausiųjų numerių Frank Leslie'o laikraszczio apraszinėja darbininkiszkąjį krutumą; p. Burns yra didelis žinovas tojo dalyko, dėlto czion nebus pro szalį paduoti lietuviszkiems darbininkams tulas isztraukas isz jo raszto, kadągi jis mus perliudyja, kad „nublokształsis Europos darbininkas“ drąsiai kelia galvą augsztyn ir netolyma valanda, kada jis pareikalaus rokundos nu savo spaudėjų.

Europoje darbininkiszkasis judėjimas sziądien yra jau perėjęs agitacijos dienas. Valstijos turi darbą sziądien su tikru, gyvu revoliucijiszku krutumu, kuris jumi asztrius yra persekiojamas, turmi drąsiaus auga. Yra tai vaisiai socijalistų ir tradesunijonistų propagandos. Prancuzijoje valdžia likosi prispirta paskucziausiame laike priimti įstatą, prasudyjantį kiekvieną darbdavį ant trijų mėnesių kalėjimo su sunkiais darbais už atstatymą darbininko nu darbo už prigulėjimą prie darbininkiszkų draugyszczių. Anglijoje nu pavasario 300 „trades unijų,“ iki tam laikui labai prastai suorganizutų, sutvėrė naujas unijas, arba paczios persitaisė. Naujosios unijos viename Londone įtraukė į savo eiles 300.000 naujų sąnarių — vyrų ir moterių. Bet akyviausia pažyme darbininkiszkojo judėjimo yra toji, kad jis įgyja paskutiniame laike vis daugiaus sąnarių isz vidutinės lumos draugijos. Tukstancziai tų žmonių atsikrato nu kastiszkų prietarų ir, suprasdami vienodumą reikalų su darbininkiszka luma, didina jų armiją.

Baisingiausia pažyme sziądykszte kapitalistiszkos ukės yra žmogžudystės angliekasyklėse. Naje, žmogžudystės! Tukstancziai žmonių kas-met yra varomi tiesiog ant smerczio. Jie yra nužudomi per draugiją. Nepereina tos dienos, kurioje laikraszczeiai nepranesztu apie ekspliodavojimą gazo, užgriuvimą ar kitokias kasyklines nelaimes, kuriose po penkesdeszimts ir daugiaus žmonių galą gauna, ir mes tylime, tarytum nieko neatsitiko. Draugija yra kurczia ant to visko. Sako tosios nelaimės yra neiszvengtinos; jos nusiduda, nežiurint ant iszmintingiausių atsargybių. Yra tai nekrikszczioniszkas ir nežmoniszkas teisinimasis. Kompanijos neturi

varyti darbą kasyklėse, kurios reikalauja „iszmintingų atsargybių“; tiesos priesz žmogžudystą turi užginti tai. Mes turime tiesas priesz pardavimą smertinių vaistų ir tiesas, korojanczias pasikėsimus ant savžudystų; vienok mes pavelyjame žmonėms eiti į nasrus smerties ir teisiname tai sakydami — toks ir toks buvo inspektoriaus raportas. Kasyklių valdytojai paprastai visą bėdą sukrauja ant darbininkų neapsižiuros.

Szitos baisybės yra gėda dėl musų taip vadinamos krikszczioniszkosios civilizacijos; yra tai piktadarystos. Ką turėtu veikti anglekasėjai, jeigu jiems butu uždrausta eiti į pavojingas kasykles? Jiems butu dutas darbas kitose. Amerikoje yra tokia daugybė anglinių laukų, jogei galima yra kasti anglis, nedarant žmogžudyszczių, ir jeigu kasyklių valdytojai butu atsakyme už jas, pavojingos kasyklės taptu uždarytos. Tikrai, szis-tas turi buti padaryta dėl sulaikymo žmogiszkų aukų, nės užstosianczios gentkartės paskaitys mus už beszirdzius žudytojus musų brolių.

J. A.

Venus.

Signoras Schiaparelli, italiszkasis astronomas, kuris atliko daugiaus akyviausių pastebėjimų tarp planėtų, nėg visi szios dienos astronomai drauge, sziądien apgarsino naują dyvą, didesnį dar už jo neseniai padarytas radynas, butent Merkuris padaro vieną tik apsivertimą laike kupino apsisukimo savo aplink saulę. Schiaparelli sako, kad Vėnus, (auszrinė) szviesiausioji isz visų planėtų, sesû musų žiamės, apsiverczia taipogi tik vieną sykį ant savo aszies laike kupino savo apėjimo aplinkuį saulę. Kitais žodžiais sakant, ant jos nėra dienų ir nakczių parmainų, kaip kad ant žiamės. Planėta turi amžiną dieną ant vieno szono, tûmi tarpu kitas szonas yra užtrauktas tamsiausia nakczia.

Iki sziol astronomai mislyjo, kad apsivertimo ant aszies laikas tosios planėtos esąs visiszkai tokis pats, kaip ant žiamės, t. y. 24 adynos. Tai buvo dasiprantama isz pastebėjimų plėtmų ant pavirsziaus planėtos, kurie kožną naktį vienodûse daigtûse vis atsiranda, vienok Schiaparelli parodo, kad tuli isz szitų pastebėjimų yra klaidingi ir vietoje nurodymo ant apsivertimo planėtos per 24 adynas jie greicziaus patvirtina tą buitį, jogei tasai apsivertimas nusidûda į 224,7 dienas, per kurį laiką planėta atlieka savo kupiną kelionę aplinkui saulę, arba kitaip sznekant, yra tai Vėnaus metas. Vėnus randasi 67.000.000 mylių attokume nû saulės ir jo orbitos yra daugiaus už visų planėtų apskritesnės. Isz to pareina toji notis, jogei ten nėra beveik skirtumo pulime saulinio karszczio įvairiose gadynėse meto.

Schiaparelli sako, buk aszis planėtos esanti beveik perpendikuliariszka lėgsztumui orbitų. Jeigu taip yra, tai Vėnus neturi permainų meto laikų, kokius žiamė kad turi. Jo lygintojas (equator) visados dega didžiausiame karsztyje ir jo poliariszkosios dalys pavirsziaus nekenczia atmainų temperaturos. Kadągi Vėnus gauna beveik dvigubai tiek szilumos nû saulės, kiek musų žiamė gauna, tai palei jo lygintôją turi buti nesvietiszkai didelis karsztis, ant tosios pusės, kuri amžinai yra atkreipta į saulės spindulius. Jeigu tai, ką didysis astronomas apie Vėnaus apsivertimą sako, yra tiesa, tai perpendikuliariszkumas aszies jo iszsižiuri beveik apveizda Dievo dėl tos planėtos, kadągi isz tos priežasties poliariszkose vietose gali buti palygintinai szvelnus klimatas, norint lygintojas (equator) ir tropiszkosios bei vidutinė vietos randasi neapsakomame karsztyje.

Jeigu aszis Vėnaus butu pasvirusi, taip kaip musų žiamės kad yra, tai atmainos metų gadynių butu tokios, jogei žiamgaliai planėtos turėtu ugninio karszczio dieną, nusitęsenczią per 17 nedėlių, o paskui tokio pat ilgio neapsakomo szalczio naktį. Rėzultatu tokių iszlygų turėtu buti toji iszeiga, jogei gyvastis, kokis jis yra ant musų žiamės, negalėtu rastiesi niekur ant pavirsziaus Vėnaus, kadągi saulėn atkreiptas szonas planėtos rastusi amžinai ugniutame karsztyje, o kitas szonas ledinėje naktyje. Bet kądągi, kaip Schiaparelli tvirtina, Vėnaus žiamgaliai, dėkavojant perpendikuliariszkumui jo aszies, nebuna atkreipti į saulę, dėlto jų apigardose karsztis įmanytinai pasimažina, cziûžiant nûžulniai saulės spinduliams. Szaltis žinoma yra didelis, ir paskutiniûse metûse balti plėtmai tapė patėmyti vietose, kur pagal Schiaparell'į, turi rastiesi planėtos žiamgaliai; szitie plėtmai yra parokûjami už susirinkimus sniego ir ledo tenai. Tolyn nû tų vietų vidutiniszkas klimatas gali rastiesi, turėdamas neapsakomą karsztį vienoje pusėje, o szaltį kitoje.

Vaidintuvė negali toli eiti muliavonėje paveikslų szitų tarpvieczių ant saulėn atkreiptojo szono planėtos, kaipo vietų, apgyvendintų pagal žiamės madą.

Gyventojai net szitų laimingų vietų neturi atmainų dienų ir nakczių, bet yra kaitinami amžinai saule, vienok ir czion matomas gamtos rupestingumas. Visi astronomai stebisi isz didelio žėrėjimo pavirsziaus Vėnaus, o tai paeina nû to, kad labai tirszti debesiai yra apvilkę tą planėtą.

Kožnas, kas tik turėjo progą tėmyti saule apszvieczia-mus debesius, gerai žino, kaip pastebėtinai jie atmusza szviesą, o žiurėdami į kitos planėtos debesius — mes galime matyti tik saulės apszviestąją jų pusę. Jeigu Vėnaus atmosfėra yra tirsztai prikimszta debesiais, isz to turi nusiduti didelis sumažėjimas vaiskumo szviesos ir amžinoji diena ten tampa ne taip asztri, kaip kad galima butu mislyti. Yra dutinės dėl mislyjimo, kad Vėnaus atmosfėra yra labai turtinga. Josios gilybė yra daug didesnė už žiamiszkąją, nors pats Vėnus yra truputį mažesnė planėta už žiamę. Buvimas vandeninių garų toje atmosféroje yra tvirtai darodytas spėktroskopiszkais tardymais. Apie prasitraukimą ir buvimą marių ant planėtos mes nieko nežinome, bet kadągi ji turi atmosférą ir debesius, negalima yra mislyti, kad ji neturėtu marių dėl iszdavimo reikalautino garo.

J. A.

Szviesrasztis.

Nevienas perskaitęs szitą užraszą pamislys sav: jau bene ką naujo iszrado raszytojas tų eilių? nėsa mės pažįstame rankraszczius, tai yra ranka raszytus rasztus, ale apie szviesrasztį pirmą sykį girdime! Ar-gi isz tikro tai butu pirmą sykį? Regisi ne! Kasgi tai yra tas szviesos rasztas? ar neaiszku, kad tai yra tik sulietuviûtas graikiszkasis žodis „photographija“? Suprantu, kad dabar kožnas kniosters, ir tars: su potograpijomis mės turime pažintį, nors — teisybė — nežinome daugiaus nieko apie tai, kaip

jos pasidarė. Nors lietuviai potograpiją iszguldė tai abrozu, tai paveikslu, tai kitaip kaip, vienok regisi butu atsakancziaus vadinti szviesraszcziu, kadą-gi tiktai per szviesos įveikmę potograpijos pasidaro.

Pradžioje szviesos raszymą tiktai dėl paloszimo tėmyta, bet dabar, labiausiai bėgyje paskutiniojo deszimtmeczio, szviesos raszymas tapė dideliai pagelbingu įrankiu kaip mokslams, taip ir dailoms. Dėlto nedovanai mokintasis svietas szventė pereitąjį metą pusszimtinę szventę iszradimo, padaryto per prancuzą Daguerre, szviesos rasztą užlaikyti ant metolinės plotmės; 50 metų atgal mokintasis Arago, prie didelio suplaukimo žmonių, apskelbė tas radynas iszkilmingame suėjime suvienytu akadėmijų Mokslų ir Dailų Paryžiuje. Ir tos radynos sziądien dideliai nutobulintos tapė, tiek tik bėda, kad ir po sziai dienai nepasisekė spalvas sulaikyti, nežiurint į skaitlingus darbus, atliktus toje linkmėje.

Liudvikas Daguerre (gimęs 1787 m. Paryžiuje) tęsė toliaus darbą Jůzapo Niepce, kurs vėliaus tapė jo talkininku, ir iszsilavino szviesos vaizdus padarydinti ant pasidabrůtų metolinių plotmių, ką dar ir sziądien vadina Deguerreotypija; potograpija arba „szviesrasczių“ vadiname padarymą szviesvaizdžių ant stiklo, popieros ir tt. Prancuzų vyresnybė, pagal patarmę Arago ir Gay Lussak'o, nupirko nů Daguerrė's ir sunaus Niepce's (nėsa pats iszradėjas jau buvo pasimiręs 1833 m.) tas radynas už metinę randą 6000 fr. vienam ir 4000 frankų kitam, idant, kaip sako protokolas, „padaryti dovaną visam svietui“. Ir isz tiesų tai buvo brangintina dovana, kuri daugelį mokslinczių pakurstė į darbą, taip kad tapė pasiekti nevierytini rezultatai.

Asz czion dėl lietuvių paaiszkinsiu paslaptis to stebuklo. Tai yra moliavojimas arba raszymas, mums žinomas. Maliorıumi czion, mat, yra saulė arba ir priemoniszka szviesa, o moliava — tai kemiszkiejie daigtai (chemikalija), kurie, veikiami szviesos, atsimaino. Taip naugė visiems žinomoji — sidabras — sujungmėje su chloru, iodu ar bromu pajůsta, kada szviesa ant jo půla. Jeigu tirpalu szitos baltai iszsižiurinczios sidabro sujungmės patrauktum stiklo plotmę ir padėtum į szviesą, tai ji, kaip bematant, parudůs, pabrunės ir ant galo pajůdůs, pagal tai ar ilgesnį ar trumpesnį laiką szviesa veikė arba pagal tai, ar szviesesnė ar tamsesnė buvo veikianczioji szviesa. Dabar, jeigu nevisą plotmę o tik jos dalis iszstatysi ant szviesos, tai tos tiktai dalys, veikiamos szviesa, ir pajůdůs.

Svarbiausiosios dalys potograpiszko prietaiso yra „Camera obscura“ ir objektyvas. Tamsioji Kamara yra tai medinė skrynutė, kuri atvira stovi tiktai isz užpakalio, ir kurios sienutės neįleidžia szviesos į vidų. Objektyvu vadinasi nauginė dudutė, į kurią yra įdėtos achromatiszkos linzos. Tas objektyvas yra įdėtas į skylutę, tyczia iszgręžtą prieszakyje medinės skrynutės, ir meta abrozą daigto, ant kurio jis nukreiptas, ant pabaltinto stiklo, kuris uždaro užpakalinę, atvirąję dalį skrynutės ir kuris gali buti lengvai iszimtas. Kad pamatyti, ar tas abrozas yra ganėtinai aiszkus, žjurovas uždengia savo galvą jůdu audiniu, idant mat, atbaidyti spindulius szviesos, kurie sutrukdytu tėmyjimą. Kad nuimtinas abrozas, sustumiant ar isztęsiant skrynutę, tampa gerai nustatytas ant baltojo stiklo, tada tą stiklą iszima laukan ir įdeda į jo vietą kitą stiklinę plotmę, tiktai ką patrauktą tirpalu minėtų sidabro druskų. Žinoma kad czion, įneszant tą plotmę, neturi užtikti szviesos spinduliai, ir dėlto ją gabena uždarytą į medinę szupledaitę ir įleidžia į prietaisą; tumi-gi tarpu objektyvas stovi uždarytas su antvožėliu. Kad dabar atidaro medinę szupledaitę prietajso viduje ir praszalina antvožėlį objektyvo, tai per jį půla ans abrozas, kurį matėme pirmai ant baltojo stiklo, ant jautriosios plotmės; plotmė tamsinasi tose vietose, kur ją užgauna szviesa, atsispindinti nů daigto, ir tůmi labjau, kůmi spinduliai yra stangesni. Kadą-gi baltosios vietos nuimdinamojo daigto daugiaus atmusza szviesos nei kaip tamsiosios, tai jos ant plotmės pastoja tamsiomis, o tamsiosios vietos abrozo turi pasirodyti szviesiomis. Ir taip yra isz tiesų. Dabar tai įgyjome — negatyvą, kaip tekniszkai sakoma yra.

Kad ant kokio daigto matome persimainymą spalvos (farbos), tai yra tik pavirszutinis ženklas atmainos paczia-me daigte. Tai kokia-gi atmaina įvyko tirpale sidabrinės druskos? Szviesa turi galybę iszdėstyti tirpalą chlorsidabrio, beje ji iszveja laukan chlorą ir sidabras, pasilikdamas, labai susmulkėjęs nusisėda. O tokiame padėjime sidabras iszsižiuri jůdas ėsąs. Pagal skaistumą szviesos iszsiskiria tamsesnis ar szviesesnis sidabras, ir tai padaro daugybę visokių szeszėlių ant plotmės. Tai visa paslaptis to stebuklo!

Taip įgytas negatyvas nueitu ant niekų, jeigu jį szviesa pagautu, nėsa szviesos visa plotmė pajůstu; užtai jį vėl uždaro į szupledaitę ir nunesza taip į tamsią grinczią ir dabar tą negatyvą ima į maudynes kemiszkas ir mazgoja, idant aiszkus butu įgytasis abrozas ir idant jis pastovėtu — ir potam jau plotmė nėra įveikiama per szviesas.

Idant padaryti meilyjamą pozityvą, t. y. abrozą su szviesa ir szeszėliais, panėszų į tikrąjį, elgiasi taip pat kaip su plotme, pritaiso apaczioje plotmės popierą, jautrią ant szviesos, ir pastato ant dieninės szviesos. Laike szito „Kopijavojimo“ — taip tekniszkai sakoma — szviesa pereina per szviesesnes vietas plotmės ir pajůdina apaczioje gulinczią, ant szviesos jautrią popierą, ir taip pasidaro abrozas su paprastais szeszėliais; tų abrozų, „paveikslų“ tiek bus kiek sykių popiera, jautrioji ant szviesos, taps pakiszta po plotmės dėl įveikimo szviesos.

Nors toks nupaveikslindinimas buvo patobulintas, vienok jis tapė dėl visůmėnės daug naudingesnis po to, kaip tapė iszrasta sausoji plotmė. Pirma, mat, plotmę reikėdavo vis pasigatavyti priesz paczią vartonę, nėsa ilgiaus laikoma ji prastodavo savo veikmės, ir dėlto nuimdinti paveikslus buvo galima ten, kur buvo tinkamos tamsios kamaros dėl parengimo plotmių. Užpilant emulsiją bromsidabrio, szmiesztą su želatina, dabar įgyja sausas plotmės, kurių pastovumas labai yra didelis; dėlto tai jas, tam tyczia pagatavytas, galima visur kur pasiimti su savimi. Dėlto tai dabar įgyjus mažus prietaisus galima viską nuimdinti lengviai, net kelionėje esant. Bet ir kitą tėmytiną įpatybę turi sausoji plotmė. Ji daug yra jautresnė ant szviesos už pirmiaus apraszytąsias szlapias plotmes ir dėlto důda aiszkius abrozus, nors tik dalį sekundos įveikta szviesos budama. Per tai galima pastojo padaryti nuėmimus akies mirkoje, t. y. nuimdinėti krutėjime ėsanczius daigtus, kas sutei kia neapstatomą pagelbą dėl

mokslų ir dailų. Daugelis tyrinėtojų užsiiminėjo tais akimirkiniais nuiminėjimais dėl visokeriopų mierių, ir vyriausiai Ottomaras Anschutzas isz Lissos Lenkiszkosios, kurs isz tiesų nustebėtinus darbus yra atlikęs. Netik jam aczių sakykiame už abrozus pavieniai einanczių, szokanczių, dirbanczių žmonių ir gyvulių, kûmi jis suteikė daug szviesos dalykûse musų „netikro matymo“*), bet ir už kollekcijas tokių nuėmimų, kurios sustatytos kruvon o padûda vieninteli krustelėjimą, k. a. žingsnį, szûles, ar szoksnį arklio, — ir tame randasi kaip sunkybė, taip ir vertybė tokių darbų. Ką tai ženklina prie trumpo projekcijos laiko, tegul paaiszkins viena tik paveizdla. Anschutzas nuima vaizdą kulkos, lekianczios po iszszovimo; dėlto parengtasis prietaisas pavelyja apszvietos laiką tik ant 76 milijondalies sekundos, ir tame tai trumpame laike kulka turi patekti į matymo lauką prietaiso, nėsa kitaip „pro szalį potograpavotum“, taip pat, kaip pro szalį praszauti galima. Nežiurint į tai, kad prietaisas elektro magnasiszku keliu labai greitai atidaromas buna per paczią lekianczią kulką ir vėl tampa uždaromas, tai vis dėl pergalėjimo stovos reikia nekurio laiko, ir tas laikas yra galėtinai ilgas dėl iszleidimo lekianczios kulkos isz akyvaizdos prietaiso. Anschutzas aprokavo su pagelba kibirksztinio chronografo, kad prietaisas dėl atsidavymo reikalauja o, 28 sekundų, ir kadą-gi kulka per tą laiką nulekia 113 mėtrų, tai atidarymą prietaiso jis taip įrengė, kad tasai veikė per sutraukymą plono vielos tinklo, kurį pati kulka pertraukia. Ir szitąjį vielos tinklą jis pritaisė 113 mėtrų prieszakyje prietaiso ir tokiu budu turėjo kulką tiesiog akyvaizdoje objektyvo, kada tasai buvo atviras per 76 milijondales sekundų, reikalingų dėl apszvietos laiko.

Žinoma czion nėra galima arcziaus prisižiurinėti, kaip brangintiną tarnystą atlieka „szviesrasztis“ jau sziądien dėl dailų, dėl pramonės ir technikos, dėl astronomijos ir daugelio kitų mokslų; nėsa kaip teleskopas ir mikroskopas dėl musų akies ardmę matomą padaro iki neiszprantamų ribų, taip valandinė potograpavonė taip-gi musų akiai palengvina szoksnį per ribą czėso.

Ant galo pridursiu dar, kad mės gyvename „po ženklu automato“, ir nėra isz kelio tai, kad Juzapas Baders ir Christel Foge įrengė automatą, kurs bėgyje penkių minutų už pusę markės patiekia abrozėlį kožno akyvumo. Žalvarinėje skrynutėje randasi sausosios plotmės, kurios po vieną stumiasi akyvaizdon objektyvo, kaip tik tasai atsidaro ant trumpo laiko per įmetimą piningo. Tumi paczių laiku prasideda ir veiklumas (nelyginant kaip dziegoriuje); vienos replaitės pagriebia plotmę, merkia ją paeiliui į tris maudynės — į maudynę isztaisymo, sulaikymo ($Na_2S_2O_3$) ir dažymo — mazgoja ir džiovina ją, pokam, tujau, per prieszalinę plyszę padûda tam, kurs ją darydino. Tai buvo verta dovana ant 50 metinio paminėjimo, ir kas-žin ką sakytu pats Daguerre pamatęs tokį prietaisą! Bet nemažiaus galime pasiklausti, kas toje szakoje bus padaryta bėgyje ateinanczių penkių deszimczių mėtų? ir ar mės lietuviai taip-gi mėginsime pirsztus prikiszti prie isztobulinimo tos dailos? Velycziau nûszirdžiai to.... Bet tûmi tarpu dar abejoju, ar daugelis isz mųsų brolių ir tą raszinėlį bus supratę....

Pagal M. Weitz'o raszta paraszė J. S.

*) Mat ispauda regejime patenka ilgokai, taip kad ispaudos nors kelios butu, ale iskvarba pirmoji nepasibaige, kuomet antroji ir tt. prasidejo; delto mes esame igyję netikrą nuomonę apie temytus krutejimus.

Szis-tas isz gyvenimo lietuviu Amerikoje.

XII.

Ilgos gadynės baudžiavos Lietuvoje labai atsigarsėjo ant dvasės lietuvių, netik Europoje gyvenanczių, bet netikusi iskvarba aiszkiai yra tėmytina ir svetimose szalyse, kur lietuviai nusikraustę apsibuna. Netik nesutikmę ir nerupesti apie gerovę lietuvių tautos, bet ir užmirszimą pajautimo lietuvystės reikia paskaityti kaltėn ilgmetinės priespaudos musų tautos. Gal ne taip yra? gadynėje Gedimino, Algirdo ir Keistuczio, Vytauto lietuviai daug, labai daug aukų neszė dėl gero savo tautos, už tai Lietuva tûmet įėmė pažinklią vietą tarp europiszkų valstijų. Lietuva diplomatiszkai susinesziojo netik su Rusijos „kniaziais“ ir tutorių „kanais“, bet ir su cieSoriais Vokietijos, popiežiumi Rymo ir kitais anumetiniais Europos galiunais. Dėl kokių tai priežaszczių svetimi didžiunai lenkė neretai galvas priesz musų „Didžius Kunigaikszczius“? Žinoma dėl to tiktai, kad tujų kuningaikszczių galybė buvo neatremiama. O tôji galybė vėl ant ko rėmesi, jeigu ne ant pasiryžimo žmonių, lietuvių, isz laikyti savistovumą ir nepriegulmę nû svetimųjų netik polytikiszkai, bet ir tikėjimo reikalûse? Kada reikėjo ginti savo tėvynę nû gaujos plėszianczių kryžiokų, netik jau nikaicziai ir vyrai paszvęsdavo savo gyvastį, bet neretai ir moterys atsižymėdavo savo darbais. Retai kur ant svieto galima yra užtikti taip didelį pasiszventimą, kokį randamę tarp lietuvių XII, XIII, XIV ir XV szimtmecziûse. Bet likimo buvo lemta, idant Lietuva užmigtu ant ilgų amžių. Polytika lenkų papirko didûmenę lietuvių, o kriksczcioniszkas tikėjimas primezgė prie jų lenkiszką kuningiją, kûmet žiamoji lûma lietuvių tapė apsunkinta mokestymis ir lažomis (baudžiavomis), atstumta nû dalyvumo polytikoje, palikta be mokslo ir apsiszvietimo, pasmerkta tokiu budu ant isztvirkimo, nutautimo ir prapûlimo. Kelì szimtai metų jau bėga nû tos neszvankios valandos, ir lietuviai nesusiprato, kokiu budu jie įjungti pasiliko į neapkenczіamą vergiszką jungą. Linkmė mislių, kokią atneszė su savimi gadynė baudžiavų, nei sziądien dar neiszdilo isz szirdžių ir nûmonių musų brolių, ir dėlto neretai matome, kaip lietuviai niekina viską, kas yra lietuviszka, kaip jie už kelis skatikus savo brolius pardûda ir iszdûda nepriteliams Lietuvos (maskoliams, vokiecziams), ir kaip jie dergia tus brolius, kurie stengiasi įkvėpti naują dvasę į isztvirkusį lietuviszką nežinėlį. Paskutiniame laike, kada propaganda ėmė drutyn eiti ir tarp lietuvių Amerikoje, lietuvystė randa savo arsziausius prieszus tarp paczių lietuvių. Imkime dėl paveizdos Baltimorę. Czion gyvena keli szimtai sunkiai dirbanczių lietuvių. Naszta vargo jûs priverczia dirbti nû 6 adynos isz ryto neretai iki 8 ar 9 vakare!.. Nedyvas už tai, kad tarp tų „pelių vargo“ daugelis randasi tokių, kurie nemoka, nei skaityti, nei raszyti. Kiti vėl yra pametę savo giminystą ir suėję į gentystą su vokiecziais, airiais ir labiausiai lenkais. Tarpe tokių tai brolių jau nû kelių metų yra sėjama sėkla lietuvystės ir szviesos. Berots jau czion nesigirdi tarp lietuvių „pâliokų“ vardo, kaip tai yra sru-

tose užmigusiame Szenandoryje ar kitur Pennsylvanijoje, tacziau czion yra daug pusžinių ir apipaikusių nů aluczio brolių, kurie tyczioties nesigėdi isz to, kad sziądien yra dirbama dėl pakelimo lietuvių tautos ant augsztesnės kulturiszkos papėdės. Labiausiai gailu, kad tarp tokių nesupratėlių randasi ir keli czionikszcziai kuningai, k. a. nů vietos pavarytasis Polujanskis, nėtikęsis laike „miatėžo“ lietuvių naikintojas kn. Dutkevyczius, kurs prieg tam dar kitąkart apsuko lietuvius Liverpoolio, New Yorko ir tt.; tie tai duszių ganytojai, kurie dar patys reikalauja ganymo, netik lietuvius bjauroja, iszjůkia tautiszką lietuvių kilimą, bet drabsto purvais ir ant žadintojų lietuvystės k. a. kn. Burbos. Neseniai atsiti ko, kad lietuviams Baltimorėn tiekiantiesi parsikviesti kn. Valaitį isz Detroit'o — mat jau kn. Dutkevycziui lietuviai důda „atstauką“ už jo gražius darbelius — kn. Chovaniec, tas arsziausias lietuvių žlaugėjas, ir kn. Dutkevyczius raszė „donosą“ — mat tai lenkiszkas yra budas — pas vyskupą į Detroit, skųsdami kn. Valaitį, kurs yra geras lietuvis ir Lietuvos gaivintojas, jog jis gundąs parapijonis Baltimorės priesz bažnyczią, kuningą ir tt!!!. Ar galima ko gero laukti dėl lietuvystės nů tokių buvusių Lenkijos ponų laike „miatėžo“? netik kad ne, bet dar jei galėtu, tai jie lietuvius ir dabar kartu, ką galima viltiesi dėlto, kad tie ponai bežnyczią pasinaudoja ne dėl mokslo Dievo skelbimo, bet dėl keikimo ir ardymo vienybės ir sutikmės tarp lietuvių. Žinoma, kad yra žmonių, kurie prisižiurėję į netikusį elgimasi savo piemens, seka jo pėdomis, ir savo nepraustą burną naudoja dėl terszimo apszviestų lietuvių ir bjaurojimo lietuvystės. Kas labiausiai tokius verszius piktina, tai ta aplinkybė, kad sziądykszcziai tėvynainiai turi viltį, jog musų tautiszkas krutumas pastoti gali polytikiszku, per ką Lietuva gali tapti savistovi valstija. Prisikėlimas Lietuvos tůs paikszus taip piktina, jog jie gatavi savo galva trenkti į sieną, lyg įkiszinti ožiai!.... Matotė, broliai, kur nuvedė mus ilgi amžiai baudžiavų! Kad Bulgarai, Serbai, Graikai ir daugelis kitų tautų įgyjo valnastį, tai musų iszgamai to nei nepamena, ar gal jie rokůja Bulgarus, Serbus ir kitus už kitokius žmones?! Reikia žinoti, kad giminės minėtosios nėra skaitlingos, ir jeigu jos palaiko savo savistovumą, tai kodėl mės to negalėsime, jeigu tik imsimėsi į mokslą kabintiesi? Berots neapsiszvietę, mės nieko nevaliosime, ir lietuvių tauta isznyks, kaip isznyko Tasmanai, Lydai ir daugelis kitų tautų, jeigu szitojė valandoje nestosime į eilę kulturiszkujų tautų, apsiszviesdami ir lietuviszką vienybę didindami! Naje, lietuviszką vienybę! Bet kaip ją yra sunku didinti, kada net tokie Polujanskiai, Dutkevyczіai — lietuvių tautos užauginti ir iszmokinti – ardo sutikmę tarp žmonių, visaip jůs suvedžiodami, perkalbinėdami, vyliodami! Ko noreti nů nėmokintujų, kad jie eitu į geresnę ateitę, kada musų apszviestunai plaukia lietuviszkoje valtelėje į svetimų tautų prieglobstį. Bet netik Baltimorėje taip sziądien dalykai stovi. Pažvelgus į lietuvius per visą plotą Suv. Valstijų nekitokį prietikį atrasime. Teisybė visur yra žmonės, kurie supranta daugiaus už tokius Polujanskius, Dutkevyczius et Co. lietuvystės dalykůse, bet už tai ir visur sziądien eina asztri kova dėl reikalų lietuvystės. Žinoma, per ilgesnį ar trumpesnį laiką lietuvystė, pasiremdama ant teisingų jieszkinių, trokszdama aplaiminimo lietuvių nuvargintosios tautos įgys pergalę, ir tada mės, lietuvystės užtarytojai, galėsime tarti, jog antru sykiu laimėjome muszį Grunvaldiszkį! mat sziądykszcziai kryžiokai stengiasi isz paskutinių pajiegų užmuszti lietuvystę. Bet nėra vilties, jog jiems tai pasiseks. Negelbės nieko nei skundai pas kardinolą Gibbons ant Baisiojo Barzdocziaus, nekenks lietuvystei nei „donosai“ ant kn. Valaiczio ir kn. Burbos — lietuvystė žengia ir žengs toliaus, maldama neprietelius lietuvystės, kaip kad jůs malė seniaus Gediminas, Algirdas, Keistutis, Vytautas.

Teisybė, neprietelių staugimas ir geidavimas lietuvių kraujo spiria mus paczius isz visų pajiegų susiimti, idant atstovėti gulį neprieteliszkujų gaujų. Kadą-gi kova czion negali eiti ant peilių ar kumsczių, o tik yra dvasiszkos imtynės, tai visi tikri lietuviai yra paszaukiami, idant drąsiai kariautu už lietuvystę szitoje valandoje, ir kada bus muszis laimėtas, tai vėl linksmiai pasidžiaugsime dėl tėvynės pasekmingai padirbėję. Neužmirszkiame prieg tam visi, jog musų viltys remiasi ant gerų velyjinių, ant pasiszventimo musų brolių dėl lietuvystės, ant isztrivotinumo kovoje su neprieteliais ir ant toliasnio szvietimosi, idant tůmi asztresnį ginklą įgytumėme dėl nutrėmimo prieszų per iszvaikymą visų prietarų isz savo szirdžių ir nůmonių. Darykiame kožnas dėl visů mėnes gero, dėl gero lietuvystės ir mokslo, o laimėsime vainiką pergalės ir neužmarszties tarp savo brolių ant amžių!

Baisusis Barzdoczius.

Isz visokiu versmiu.

Prieżastys, dėlko laike kelionės aplinkui žiamę apsirokůja ant vienos paros. Paėjimas įvairių laiko rokavymų tulose vietose. Struvė's ir Fleming'o projektai dėl pertaisymo musų laikrodžių. Prisiriszimas astronomų prie savujų meridijanų. Pasistengimai pripažinti vieną isz jų už pirmąjį. Įvykimas Jules Verne'o fantazijos.

Tůmsyk kada tulůse užkampiůse sodiecziai neturi mažiausio supratimo apie laikrodžius (dziegorius) ir elgiasi pagal saulę, tarp civilizavotų žmonių atsiranda neatidėtinas reikalavymas uždėjimo universaliszkojo laiko, t. y. tokio, idant, kada, paveizdoma, Londone musza 12, tai ir visur jie parodytu tą patį laiką, nepriegulmiai nů padėjimo saulės ant dangaus. Dabar, kaip žinoma yra, kožnas miestas, gulintis ant atskyravs meridijano, turi savo pusiaudienį (pietus) ir pusiaunaktį, nů kurių ir rokůjasi pradžia parų; dėlto jeigu keleivis galėtu neapsistodamas apvažiuti tiesiog aplink žiamę su saulės greitumu, tai jis nepasergėtu permainos saulės padėjime ir rastu visur tą patį laiką, ir tik sugrįžęs namon persiliudytu, kad užtruko iszтisą parą; szitoji trota vienos dienos aplinksvietinėse kelionėse nepriklauso nů ilgumo kelionės, vis tiek — į mėnesį metus ar kėlis metus ji bus atlikta.

Pasakojama yra, jogei kadà Magellan'as atliko pirmutinę aplinksvietinę kelionę, kuri traukėsi apie 3 metus, jo žmonės, sugrįžę į Szpaniją, su iszgąsczių pastebėjo, kad kelionėjo apsirokavo ant vienos dienos, per ką visi pastninkai ir maldos atlikti tapė ne tomis dienomis, kada pastninkavo ir meldėsi kiti katalikai. Daugelis isz tų jurininkų numalszino savo sąžinę tik atlikę kelionę į Rymą ir nů popiežiaus atleidimą szito neisz-

vengtino nusidėjimo iszprasze.

Dėl iszvengimo tokių nedasipratimų sziądien ant Tykojo didmario esti (ant žiamlapio) linija, pervažiuojant kurią aplinksvietiniai keleiviai atkeiczia ant 1 skaitlių mėnesio ir dienos nedėlios, idant sutaikinti savo laiko rokundą su rokunda vietinių gyventojų. Pervažiujant szitą liniją, važiujant isz Amerikos į Aziją, vieną dieną iszmeta, t. a. po utarninkui 12 Rugpjuczio skaitos Ketvergą 15 ir prieszingai, važiujant isz Azijos į Ameriką, vieną dieną prideda. Isz kitos-gi pusės pripažinimas szito perkeitimo skaitliaus dienų linijos iszszaukė isz szalies europiszkai krikszczioniszkosios civilizacijos misijonierių stambią klaidą jų laiko skaityme ant salų Tykojo didmario. Kur žmonės įgyjo civilizaciją nů ateivių isz Rytų, nusidavė trota ant 12 adynų laiko rokundoje, palyginant prie Europos; prieszingai ten, kur atėjo civilizatoriai isz Vakarų, apsireiszkė pervirszis ant 12 adynų.

Tokiu budu nusidavė nesutarimas rokavyme ir užvadinime dienų tarp vietinių žmonių Alaskos ir amerikiszkių kolionistų, apsigyvenusių toje žiamėje, kada Suv. Valstijos nupirko ją nů Maskolijos. Naujiejie ateiviai isz Rytų pastebėjo, kad subatinė diena yra szvencziama pas vietinius gyventojus, gavusius savo kulturą nů maskoliszkųjų misijonierių, kaipo nedėlė. Alaska tokiu budu gyveno viena diena pirmiaus. Szitas nesutikimas laiko rokundoje, labai daug klapato daręs naujai administracijai, tapė panaikintas tik 1871 m. delei pavelyjimo Peterburgo sinodo stacziatikiams Alaskos szvęsti nedelę diena vėliaus, t. y. panedėlyje pagal senoviszkąjį kalendorių.

Tokis pat atsitikimas nusidavė ant Philippine ir Mariana salynų, prigulinczių Szpanijai, kurie buvo atrasti per Magellan'ą 1521 m., atliekant savo aplinksvietinę kelionę pasauliui važiujant ir uždėjusiam ten laiką pagal saviszką skaitlių. Vėlesnėji kolionizacija szitų salynų, skaitanczių sziądien 6 milijonus gyventojų, su vyriausiu miestu Manilas, atėjo isz Rytų, per ką per isztisus tris szimtmeczius rokavymas ten dienų atsiliko ant vienos dienos nů rokavymo. Britiszkoje Indijoje ir ant Zundiszkių salų priimto, kadą-gi szitos vietos buvo anglų ir ulandiecziu, atvykusių isz Vakarų, kolionizavotos.

Tokis jau skirtumas rokavyme dienų pastebėtinas yra po sziai dienai važiujant isz Naujosios Zealandijos ir angliszkųjų kolionijų Australijoje į San Francisco Amerikoje, o tai dėlto, kad salynai Tykojo didmario tapė kolionizavoti ateiviės isz Vakarų.

Negerovė rokavymo laiko pagal vietines paras dabar, kada reikalo žmogus laksto beveik su vėjo smarkybe garlaiviais ir gėležinkeliais, susikalba vienas su kitu per tukstantmylinius attokumus, daugėje atsitikimų yra labai pajaustina.

Parodysime tam tikras paveizdas: New Yorke pusiaudienis ir visos kitos adynos atsilieka keliomis minutomis vėliaus, nėg Bostone. Maszinistas trukio, važiudamas su vienodu smarkumu, niekados nepributu ant paskirtos minutos, jeigu jis nežiurėtu į vietinį laiką. Dar didesnės painės iszeitu, patiekime suraszų iszėjimo ir atėjimo trukių prie attokių kelionių, sakykiam isz New Yorko į San Francisco, jeigu kožna kompanija elgtusi pagal savo laiką.

Paimkim dar szitokią paveizdą: Ant biržų neretai procentiszkos popieros perkasi su pažymėjimiu tam tikro termino dėl iszmokėjimo piningų arba skirtumo jų vertės; vertė-gi kartais mainosi kas-adyną; dūdasi žinia apie tai didžiausioms biržoms per telegrapą.

Padėkim sav paryžiszkis bankierius pirko Peterburge ant termino 20 Vasario obligacijas Peterburgo Paskolės Draugystės po 92 rub.; terminas pagal vietinį laiką pasibaigia lygiai 1 adyną po pietų ta dieną, kūmet jų prekė Peterburgo biržoje dviejų adynų laike paszoko ant 25 kap., apie ką ir dūta žinia tapė Paryžiaus biržai; per pusę adynos tosios popieros nupulė prekėje ant 40 kap. Paryžiszkis bankierius, gavęs tikru laiku pirmutinę žinią, reikalauja pagal savo laikrodį telegrapu 1 adyną 5 min iszmokestįes skirtumo už 1.000 szitų obligacijų 250 rub. Szitas telegramas ateina pagal Peterburgo laiką 2 adyną 57 min. (skirtingumas laiko tarp Peterburgo ir Paryžiaus 1 ad. 51 min. 52, 6 sekun.). Dėl to-gi isz Peterburgo jam atsako, kad ne tik kad jam ne iszsiųs tosios sumos, bet paprászys jo damokėti dar 150 r., kadą-gi jis pasivėlino su savo reikalavymu kupinai dviem adynom, per kurį laiką jo popieros spėjo jau nupulti prekėje ant 15 kap.. Dar paveizda: Amerikieitis isz New Yorko apsergėjo savo gyvastį per telegrapą Maskvos Apsergėjimo Draugystėje į 100.000 rub., ir laikos tojo apsergėjimo pasibaigia 12 adyną paženklintoje ant kontrakto dienoje; ant 6 ad. 45 min isz ryto tą dieną jis eina į telegrapiszkąją stotę, idant atnaujinti savo apsergėjimą, bet nů szirdies trukimo numirszta pakeliuje; giminės tůjaus per telegrapą dūda žinią į Maskvą. Vienok jiems pareina labai apgailėti savo viltį, kadą-gi pagal Maskviszkį laikrodį 6 ad. 45 m. New Yorkiszkio laiko supůla su 1 ad. 30 min. Maskviszkio. Dėl iszvengimo visų szitų negerovių maskoliszkasis aströnomas Struve 1880 m. įneszė į Akadėmiją Mokslų projektą priėmimo visose civilizavotose valstijose vienokio laiko, nepriegulmiai nů augsztumo saulės ant apregės ir dėl pradžios tokių parų velyjo apsistoti ant perėjimo saulės per Greenawich'iszkąjį meridijaną, kuris turi buti pripažintas visomis valstijomis už pirmutinį. Dapildindamas tą užmanymą, anglas Fleming, įspėdamas sunkenybę atkeisti žmonių paprotį rokavymo už pusiaudienį ne tą laiką, kada saulė stovi ant jų galvų, bet tą, kada ji apszviecżia plikes, padėkim sav, anglų arba prancuzų, prisiulė labai nagůtą užmanymą sutaikinti reikalavymus mokslo su gyvenimiszkais įprocziais. Jis privėlyja skaitliniszkąjį pažymėjimą musų adynų apkeisti raidėmis lotyniszkojo alfabėto ir sustatyti jas taip, idant pusiaudienis ant 1-o meridijano butu ženklinamas raide A, ant 2-o, atstovinczio nů pirmojo ant 15 laip. su B ir tt. Tada, jeigu kokis gyvenantis ant 45 laipto žmogus mums telegrapavotu, kad jo laikrodys parodo A—ą adyną, tai pagal savo laikrodžius mes be pasirykimo priimtumėme už tikrą tą adyną.

Abu szitu užmanymu savo laike buvo labai prielankiai primtu, nejvyko jůdu vien dėlto, kadągi ginczas atsirado, katrą isz meridijanų pripažinti už pirmą. Vyriausiu meridijanu rokujasi meridijanas Ferro (įsteigtas 1634 m.), paskui Greenwich'iszkas (angliszkasis), paryžiszkis, berlyniszkis, vienniszkis ir rymiszkis; tokiu budu beveik kožna valstija turi savo meridijaną.

Rodosi, kam tokis skirtingumas tarp visokių tautų astronomų turėtu buti, kam jie apsunkina vienas kitą, priversdami daryti nůbodžius perrokyavymus laiko savo tyrinėjimůse?

Bet tame tai ir dalykas, kad kożna observatorija iszleidżia savus katalogus visų dangiszkųjų szviesalų su tikrů paženklinimu vietos jų ant dangaus, rokůdamos pagal savo meridijanus; darbas toksai nelengvas, ir dėlto jůmi girjasi ne tik pats tardintojas, bet ir toji tauta, prie kurios jis priguli; kożna observatorija, atlikdama szitą darbą, nori, idant ne tik apdarai knigos priminėtu kur ji randasi, bet ir kiekviena skaitlinė.

Nů 1875 m. astronomai targavojasi apie pripažinimą vieno isz esanczių meridijanų už pirmą, buvo įneszti visokie užmanymai; taip antai, Szvicarijos astronomas dėl pakakinimo visų tautų prisiulė iszvesti meridijaną per Behringiszką perlają, kuris tůmi pat laiku ant kitos pusės žiamės pereitu per Sszpicbergeną, Kopenhagėną, Leipzigą, Veneciją ir Rymą. Bet ir tas užmanymas netapė priimtas, norint nů to laiko buvo 5 kongressai, apsznekantiejie szitą klausymą. Galiausiai dabar Paryžiaus Mokslų Akademijoje tapė pakeltas užmanymas priimti už pirmą tą meridijaną, kuris pereis per budavojamą Jeruzalėje observatoriją. Szventybė vietos, gůdojimas jos viso krikszczionisz-kojo szvieto gal sutaikins astronomus, kurie tůmi padarys nemažai gero vienas kitam ir mums smertininkams, iszgelbėdami nů visokių nedasipratimų.

Kas atsieina klausymo neiszvengtinos nutrotos vienos paros laike aplinksvietinių kelionių, tai jis nemažai užima sziądien Jule Verne'ą, autorių veikalo „24 adynos aplink szvietą", genijaliszkoji vaidintuvė kurio nedůda miegoti ne vien gimnazistams, bet ir visokiems iszradėjams ir keleiviams. Daugelis, kas iszėjus szitai kningai rokavosi pasakiszku, kaip antai povandeniniai lůtai, valdytiniai orlaiviai, trukiai, lekiantiejie su žaibo smarkybe, sziądien rodosi tarytum iszpildomais dalykais, truputį tik apdailintais vaidintuve apie įvyksianczius jų nutobulinimus. Ar galėjom mes deszimtį metų atgalios tikėti, kad galima bus atlikti kelionę aplink žiamę į 70 dienų? Sziądien jau isz to niekas nesidyvyja, kadągi drąsioji amerikietė, Miss. Bly, iszriszo szitą klausymą ant praktikos. Kada Maskolija iszves geležinkelį per Siberiją, tada apvažiavimas aplinkui žiamę pareikalaus tik kokių 40 dienų.

Žinoma, kad prie tokių kelionių trotyti vieną parą, dėkavojant musų laikrodžiams, yra labai nesmagus dalykas.

Kalba prie kapo Mickevyczіaus.

(*Pasakyta vardan liet. draugystės „Želmů" Paryžiuje.**)

„Lietuva, tevyne mano, tu esi kaip sveikata!"

Szitame sakinyje žodis sugiubė virbanczius aidus tvystanczios szirdies poėto, jůs neszdamas į gilmę girių tolymos Lietuvos. Atsiszaukė Lietuva sziądien, budama didi ir mandagi, ant szito stebuklingo žodžio, siųsdama į tolymas svetimas žiames savo pasiuntinius szlovinti paskiausiąji kartą tąji, kurs ją tiek mylėjo!

Ale liaupsė didžiausia jau yra isztarta, myrai ků brangiausi sudeginti ir lietuvis stovi sziądien be žodžio prie kapo to didžiojo, kadągi aplink savęs jau jis nieko neiszvysta, kumi galėtu vertingai szvęsti ačelį jo girių; ir szitoje negalėje jis, palenkęs savo mislyjancziąją galvą, jieszko sutraukti dumas, kurias szi szventa valanda jam pridůda. Ir isz szito spiecziaus sutrauktų mislių brendžiasi szitas brendůlys: trys susivienyjimai nusidavė tarp trijų seseriszkų tautų,— pirmasis ant musza – lauko Grunwald, antras tai yra czielo amžiaus kova priesz musų nežmogiszkus prispaudėjus ir treczias — tai yra szitie mus szventi pelenai, kuriůs mes sziądien visi szvenczіame.

Lietuvis szirdžia ir mislia, lenkas žodžiu ir darbu, giesmininkas, kurio kapo liekanas mes sziądien garbiname, pasikėlė, kaipo įžymintas iszpažinimas szito broliszko susivienyjimo, kaipo užvadas didžių ir teisingų lukesczių, nės kur trys susivienyjimai kalė vaszus broliszkos meilės, ten yra pirma nůdėmė; ketvirtasis, didžiausias, galingiausias susivienyjimas — amžinasis!

Dar kartą Lietuva sutiks lenką ir rutėną ant kovos lauko dėl draugiszkos jų tiesos ir darys szį paskiausią amžiną susivienyjimą ir saulė valnystos apsiaus jůs savo szviesos spinduliais, giedra szitų trijų lygių prisižadėtų valnų žmonių, ir kiekviens isz jų gyvęs saviszkam bude, kożnas džiaugsis ir naudosis savůju vaisiu, didžioje sutarmėje ir liusybėje, dabos atskryje, pakajuje ir sąndaroje.

Taigi mes pavedame lenkų žmonėms szitas liekanas, taip brangias lietuviszkoms szirdims, mes jas padůdame pasitikėjime ir viltyje, kaipo užvadą derybų viernų.

Eik, sunau Lietuvos, miegoti miegą didžiųjų į Pantėoną Lenkijos, ir miegok atilsyje, ir jei Tu kartuntą iszgirsi užimą ir tranksmą audros ir staugsmą gaisztanczių vilkų isz žiem-ryczių nů Wawel'io, tai tark Kaszcziuszkoms ir Kazimierams: tai est Lietuva, Lietuva Gedimino ir Vytauto, kuri paszaukusi savo tikras ginklo seseris, keliasi, kaip vienas vyras, kovoti paskiausią nutremianczią kovą! Sakyk jiems, jog neprietelius melavo begėdiszkai, tarydamas, jog Lietuvos ragotinė yra sulužusi, kad gal ateiti valanda, kurioje lietuviszkai krutinei galėtu kvapo pritrukti ir pajiegos lietuviszkai kuńseziai. Jis melavo, nės „Lietuva, tėvynė tavoji, pasiliko visad kaip sveikata!"

*) Szitą kalbą talpiname tik ant ipatiszko praszymo drugystes „Želmens", kadągi nesutinkame su jos tendencija. Red.

Paaiszkinimas.

Gana aiszkiai parodžiau „Vienybės" N. 10, jog Mahanoy'o „Saulė" nėra nei lietuviszkas, nei katalikiszkas laikrasztis, nės „Saulė" visuse savo raszymuse lietuvystę dergia, o katalikystę žiamina. Toliaus „Vienybėje" rasziau, kad ant p. Baczkos karcziaminių pliovonių nieko neatsakau, nės laikau sav už didžiausią gėdą ir pažiaminimą savo žmogystos vesti polėmiką su žmogumi, moraliszkai stovinczіu ant žiamiausiojo laipto. Tą patį sziądien atkartoju akyvaizdoje karcziaminių pliovonių Mahanoy'o „Saulės" ir jo draugų. O jus, broliai lietuviai, apsirinkkite sav — ar „Vienybę", kuri rupinasi savo brolius apszviesti tautiszkuse dalykuse irgi moksle, arba Mahanoy'o „Saulę", kuri lietuvystę begėdiszkiausiai darko ir Kun. Burbą girtůkliszkai dergia! Su Dievo pagelba, kaip iki sziol dirbau dėl musų brangios tėvynės Lietuvos, taip ir toliaus dirbsiu, nei truputį nepaisydamas ant gyvuliszkų skalyjimu p. Baczkos, ir tolesniame laike ant visų jos begėdyscziu nei puse žodžio neatsakysiu.

Kun. A. Burba.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Edwardsville* (koresp. „Vienybės“). Netyczionis pateko man į rankas numeris „Saulės,“ kur, tarp visokių pliovonių, nů kurių žmogui pikta ant szirdies darosi, užtikau net keliose vietose minavojimą ir musų „Susivienyjimo.“ Tarp kitko, Baczkauskas teikėsi apgarsinti jau ir seimą, buk tas bus laikomas Mahanoy City'je. Isz visko matyti, jogei p. p. Vroczinskis ir Baczkauskas apsiėmė saviszkai tąjį „Susivienyjimą“ paėmę į savo nagus valdyti.

Labai nusidyvyjau isz to, kad tie ponai, suvisu nebudami sąnariais „Susivienyjimo“, apie jo seimus růsziasi. Dyvas ima manę, jog tas pats Baczkauskas, kuris pernai bjauriausias pliovones isz savo smirdinczios „Saulės“ ant „Susivienyjimo“ dergė, sziądien, kaip kokis geradėjas, apiekavojasi jau apie seimus ir jo iszlaikymą.

Kad „Susivienyjimas“ neprażus, apie tai tegul Vrocz. su Baczk. nesirupina, geriaus butu, kad p. Vroczinskis, budamas neva sekretoriumi, pasirupintu pirma sąnariu „Susivienyjimo“ pastoti. Ar ilgai dar mės rinksime į vyriausybę žmones, kurie nėra sąnariais „Susivienyjimo“? Sziądien juk visa vyriausybė, iszskyrus žiamiaus pasirasziusyjį, nėra prigulinti į sąnarystą! Ir po to, ar galima yra laukti, kad ji dirbtu dėl gero „Susivienyjimo“? Niekur asz nemacziau, kad taip butu, dėlto tikiusi, kad nů ateinanczio seimo daugiaus *taip* vyriausybė nebus skiriama.

Selv. Paukszt is, kasier. Sus.

Atsiliepimas.

V. Vroczinskis isz Mahanoy City, iszrinktas laike pernykszczio Seimo ant sekretoriaus „Susivienyjimo“, atsiuntė ant mano rankų dėl „patalpinimo“ „Vienybėje“ užkvietimą dėl sudėjimo kožnam sąnariui tosios organizacijos po 96 centus ant iszmokėjimo posmertinės vienai naszlei. Kadą-gi „Susivienyjimą“ laiko tiktai dvi draugystės (Plymouthiszkė ir Hazletoniszkė), tatai rokavau už nenaudingą dalyką garsinti tąjį jo rasztą, atidėdamas tą dalyką dėl nusprendimo ant seimo, apie ką p. Vroszinskiui savo parėdku daviau žinią per gromatą. Vienok p. Vroczinskas už neapgarsinimą jo raszto labai užsirůstino, garsindamas „Saulėje“, buk asz raszęs jam, jogei „jau „Susivienyjimas“ prapůlė“; nepasikakdindamas ant tokio sumelavymo, jis dar tarp toliaus ževernoja: „ir isz to důdasi suprasti, ant ko lietuvius nori iszvesti ir nežine isz kur tasai sukurys atsisuko į „Susivienyjimą.“ (sic!)

Toliaus jis prižada seimą daryti Mahanoy City'je, o kada jam ateis noras iszpildyti tai, prižada apgarsinti laikrasztyje. Podraug neuž mirszta ir suraminti lietuvius, jogei „iki sziol „Susivienyjimas“ neiszsnyko, nės remiasi ant druto pomato“, ne patingėjo gůdotinas sekretorius taipo-gi czia „sudůti“ ir pamokslą.

Taigi p. sekretorius, neprigulėdamas pats į tą „Susivienyjimą“, pasiržo podraug su Baczkausku paimti vadžias jo ir partraukti jį į savo Mahanoy'ų. Dėl visůmenės žinios sziůmi padůdu, kad seimas bus laikomas ten, kur diduma balsų „Susivienyjimo“ *sąnarių* nutars jį laikyti. Žmonės, neprigulintiejie į „Susivienyjimą“, nors jie ir „sekretoriais“ skaitosi, tącziaus negali turėti tiesos į tokius reikalus „Susivienyjimo“ kiszti savo nosis.

Kas-gi atsieina konstitucijos, už kurios neatspausdinimą p. V. taip smarkiai iszbarė manę, turiu pasakyti tik tiek, kad surėdymas jos buvo pavestas Rektoriui (N. B. neprigulinczіam lygiu budu į sąnarystą „Susivienyjimo“), o asz jos iki sziai dienai neapturėjau.

J. Paukszt is.

— Scranton'o Vyskupas paskyrė 24 d. sz. m. dėl paszventinimo kampinio akmens lietuviszkosios bažnyczios Plymouth'e. Užpraszau dėltogi visus brolius, o įpacziai lietuviszkąsias draugystes, isz visur ant tosios iszkilmės pributi.

Kun. A. Burba.

30 d. szio mėnesio Subatoje bus laikomas didelis *3-czias metinis Piknykas* lietuviszkos parapijos S:to JURGIO Brooklyne *Schumacher's Metropolitan Parke* (Junction Flushing and Metropolitan aves) ant naudos vietinės Lietuviszkos Bažnyczios. Įėjima 25 ct. pradžia 2 valandą po pietų.

Užpraszo Komitėtas.

Užmokejo Už Laikraszti.

„VIENYBE LIETUVNIKU“

V. Juknelis	Mt Carmel	$2,00
J. Zaica	„ „	„1,00
M. Mockus	Detroit	„1,00
P. Skunski	Cleveland	„1,00
J. Maczulaitis	Millerton	„1,00
J. Maurik	Hazleton	„1,00
J. Ulszinskiene	Baltimore	„1,00
J. Aleksaitis	Wilkes-Barre	„1,00
J. Burinskas	Baltimore	„1,00
M. Arminas	„ „	„2,00
J. Bliudžius	Shenandoah	„2,00
J. Szlupas	Baltimore	„1,00
J. Daukszys	Mahanoy Plane	$1,00
J. Puczkus	Thurlow	„1,00
J. Kazlowski	New York	„2,00
K. Balsis	Heywood Eng	„3,00
V. Kubilus	Hudson	„2,00
F. Iszganaitis	Med Hat	„1,00
J. L. Brower	New York.	„2,00

DĖL SKAITYTOJU.

Ant pareikalavimo siunczіame ant pažiuros vieną numerį „Vienybės“ dykai. Raszant į rėdystę su reikalu, reikia pridėti už du centu markę dėl atsakymo. Užmokėjusiejie, o nepakvitavotiejie abonentai tegul atsiszaukia. Raszant apie permainymą adreso, butinai reikia pasakyti vietą, kur pirma laikrasztis ėjo.

Rėdystė.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo szvogerio Augusto Raimanto, paeinanczio isz kaimo Skriaudžių Veiverių gminos, kuris jau ketvirtas metas kaip Amerikoje. Gyveno New Yorke. Kas jo adresą žino, arba jisai pats, tegul atsiszaukia pas manę po adresu:
Ludvikas Palaitis, 309 Bank str. Waterbury Conn.

Pradžioje szio Liepos mėnesio atvažiavo į Ameriką Elzbieta Barzdžiukė isz Kauno rėd. Panevieżio pav. Ligumos parapijos kaimo Rubaiczių ir kelyje pragaiszino adresą prie savo giminaiczso Vincento Vaiczekauskio isz to paties kaimo. Adresas jo buvo į Baltimorę; jei kas jį žino, praszom atsiųsti jo adresą, arba jisai pats ir tikietą nės esmu vargingai.

Elzbieta Barzdžiuke
3 Kelley str.
Troy N. Y.

Apgarsinimas prenumeratos Žodyno Kuningo Mykolo Miežinio.

Daugelis atsiunčia į Tilžės knigininyčias užklausymus, ar negalėtu gauti lietuvišką žodyną, ale knigininkai priversti yra atsakyti, nės Kur šaičio žodyno kupčystoję jau visai nėra, o naujas žodynas kuningo Miežinio dar neišėjo, dėl stokos kašto. Buvo pradėtas spausti, ale, mirus autoriui, turėjo pasilianti, dėlto kad nebuvo kam důti kaštą. Dabar keli lietuviai sustatė komitėtą dėl veikesnio iszdavimo to veikalo su pagelba prenumėratos.

Taigi šitůmi apgarsinimu užprašom mylėtojus lingvistikos abelnai ir mylėtojus lietuviškos kalbos įpačiai, prisidėti su savo piningais prie šito didei svarbaus dėl lietuvių, latvių lenkų, ir maskolių darbo, nės žodynas išeis keturiose kalbose: lietuviškoje, latviškoje, lenkiškoje ir maskoliškoje.

Žodynas dėl užsirašančių iš augštó kaštůs 2 rubliu arba 5 markius, o perkant po išėjimui atsieis 3 rubliai.

Kas nori, idant žodynas greit pasirodytu, tegul siunčia piningus ant antrašo:

Sauuius p. Neukirch Rokaiten Ostpreussen Germany.

Sykiu su piningais prašom siųsti žinią į rėdystę „Varpo“ arba „Šviesos“ dėl kontrolės.

Žodynas turės apie 350 puslapių in 8-vo smulkaus rašto

Iszdavejai:
Szernas.
Jonas.

MILAUCKO KROMAS vałgomu tavoru ir visokiu naminiu daiktu randasi ant
No 108 Center st. Shenandoah.

DIEVAITIS

Apysaka, pagirta ant konkurso „Kurjer Warszawski'o",

Marės Radzevyczaitės.

(Tąsa)

— Ką-gi jie ten veikė? — užklausė Ragys ir Julė, Onutė tuomi tarpu buvo paskendusi dabojime baltųjų debesių, o Anė nuėjusi į vidų.

— Dainavo, sznekucziavosi nemusiszkoje kalboje, žiurėjo į pakriauszas, į szulinį, apėjo tris kartus Dievaitį, galiausiai pamatė manę ir prisiartino! Kaszin apie ką klausė, apie aržuolą regisi, nės ranka ant jo rodė. Pone moka truputį lietuviszkai, bet nesupratau. Paskui pažiurėjo į kningutę ir klausia: kur ponas Morkus Czertvanas? Parodžiau jiems taką, pasikłoniojo ir nuėjo tolyn. Tikrai czion ateis...

— Daili naujiena! suszuko Julė — łauksiu jų nors iki pusnakcziui! Akyva esmi pamatyti tą amerikietę. Niekas dar jos nematė?

— Niekas. Klausiau Morkaus, ar graži, vienok, kaip žinai, nieko nedasižinojau — atsakė Ragys.

— Regisi łabai darbszti ir praktikiszka. Vytautas buvo pas juosius užvakar — atsiliepė Onutė — sakė, jog be nuostebos negalįs ant jos žiurėti.

— Ha, ha, ha! Gali błogai iszeiti su Vytautu! gaus sprikytą!

— Dėlko gali tai tvirtinti? — užklausė juokdaringai Julė.

— Tai ir gana. Juk jokia darbszti ir praktikiszka mergina už jo netekės! Lyg asz nežinau. Ant galo tasai amerikietis juk jos sužieduotinis.

— Motyna stebuklinga! suszuko Morta — kur-gi ji akis turėjo!

— Ho, ho, ho! Nemenant, ir jusų akys turėjo aptempti, tamsta Lukosziene! — nusijuokė pasityczіodamas Ragys.

Moteriszkė visa užkaito.

— Nevalė ne rojus! — isztarė sugėdinta.

— Ukvata arsziau už nevalę! — tyczіojosi senis be pagailos. Atsikrejpė prie vartelų, užtraukdama skarą ant akių.

— Likkit sveiki! — isztarė pro petį ir iszėjo.

— Graži moteriszkė! — pasergėjo patyka Julė — tikrai pono Morkaus skonis?

— O-gi skonis! — isztarė senis. — Sergėk Kristau nuo tokio skonio!

Anė pasirodė ant slenksczio su tasa, užkrauta toriełkaitėmis, bludelu žiamuogių ir kodžiu pieno, paskui ją Grėnys iszneszė stałą, bałtai uždengtą.

— Ragaukite, mano vaikelai! — nusiszypsojo meilingai — o asz tuomi tarpu bitutes į avilį suvarysiu, kad nesikankintu maiszelyje!

— Asz pagelbėsiu tetai! — prisisiulė Onutė.

— Dėkavoju, mano auksė! Grėnys pagelbės. Tu valgyk uogutes ir ilsėkiesi po tų sunkių lekcijų.

Tai sakydama užsimetė senė kokią ten pałą ant peczių, ant galvos užsidėjo sietuką ir drauge su berniuku nuėjo į daržą.

Merginos juokėsi isz tokio navatno aprėdo, ragaudamos raudonas uogas.

Gervė atvėjų atvėjais isztiesdavo savo iłgąjį kaklą ir siekdavo su iłgu snapu prie uogų, likucziai manažerijos prisižiurinėjo isz toło.

— O kur tai Gyvutė? Užklausė staigu Onutė, bałta rankute głostydama płunksnas prisavintojo paukszczio.

— Gyvutė! — suszuko Ragys, jieszkodamas ko ten ant stogo ir szakose. Nuo stogo nuszoko tiesiog ant stało raudonas linksmas žvėrelis. Atsisėdo ant paskutinių kojų, pirmutines sudėjo kryžiumi, ir krutydamas uselais žvalgėsi ant sėdinczіujų savo apskriczіomis akutėmis.

— Nori rieszuczio? — pakłausė Onutė nusijuokdama.

Pamacziusi rieszutį voverė padarė naguotą szokį, pagriebė rieszutį ir nubėgo su juomi ant tvoros. Łapė žingeidžiai dairėsi, gervė nužingsniavo prie jos gał su piktomis mislymis, ale neatbojo ant jų visiszkai, atkaklai graužдama łupyną.

— Dar vieno stokuoja isz mano senų pažystamų — atsiliepė Onutė. Gał pragaiszo gerasis ažys, ka neduria?

— Adatuocziau! — suszuko Ragys džiugiai — kur tai galėtu łaidokas buti? Yra pasileidęs, nieko łabo! Per visas dienas miega, o naktimis valkiojasi. Isz prigimimo netikėlis! Ho, ho, mokinu jį be palovos, ale atkakłus, pasileidimuose sukietėjęs! Užbaigs błogai, kaip kožnas pałavikas!

— Gamtą sunku perdirbti! — pasergėjo rusczіai Julė. Žinojo jau nuo Onutės juokdarystas senojo kareivio, ir klausėsi žingeidžiai.

O Ragys užsidegė, pralinksmėjo; numylėta tai buvo jo tėma.

— Turi tamsta szventą teisybę. Gyvulai, kaip žmonės, tik tuomi geresni, kad sznekėti nemoka ir piningų nežino! Kitkame tokie patys! Buna padorus ir błogas, meilus ir piktas, paczėdus ir viendienis, teisingas ir vagis, mandagus ir bjaurus. Reik tik prisižiurėti! prabaszczius manę iszkolojo, kada isztariau, kad kožnoje žvėryje kokis žmogus pakutavoja. Griekas grieku, ale kuningas man nedavė iszdėti viso dalyko, tikrai pats butu įtikėjęs! Per trisdeszimts metų žvėrelus visokius auginu, prisižiurėjau kožnam gerai. Vienok nėra geresnio už szunį, o piktesnio už łaputę. O, kiek tas mano vabałas botagų suvalgė, iki truputį susireformavojo! Ar teisybė Vabale?

Łapė pakraipė uodegą ir, su myna nekałto, pasłapta dabojo kuoduotas pakaszkes ponės Anės. Per visą gyvastį kariavo joje kłausymas: disciplina ar visztinyczia?

— Praszau man ažį parodyti! — praszė Julė.

— O man triuszkius! — pridurė Onutė.

— Tuojaus, tuojaus! Pirma Adatuocziu pribudinsiu, o paskui visus tuos łaidokus suszauksiu. Słapstosi po kampus netikėlai!

Bumbėdamas kas-žin ką po nose, nuszłubavo į butą ir po valandėlai sugrįžo, neszdamas rankoje mažą akstinuotą žvėrelį. Adatuoczius, isz sałdaus miego prikełtas, susirietė į kamuolį ir sznypsztė nekantantas. Žinojo vienok disciplіną, nės adatas sugłaudė ir nesiveržė ant luosybės.

Ragys padėjo jį ant stało prieszai Julę ir suszvilpė.

Ažys ant to bałso iszkiszo snukutį, iszsitiesė ir trepsėda-

mas į taktą kojukėmis, nurėplojo pas poną.

— Nori cukraus, łaidoke? — pakłausė Ragys.

Snukutis pakilo į virszų, godžiai uostydamas.

— Aha, nori! O palauti łaidokauti naktimis, tai nenori? Pakajų gadini visame name! Ho, ho! kłausyk!

Łaike tosios prasznekos isz kiszeniaus szvarko pasirodė szmotelis cukraus. Moralizuodamas kolieka łaikė jį ant galvos nusikaltėlo.

Ažys tylai kentėjo iszbarimus, uostė, kėlė snukutį, galausiai, naudodamasis proga, pagriebė sukrų ir łaižė jį godžiai.

— Visados su juomi taip! — skundėsi Rimkus — nei ne kłauso! žirnis į sieną! Kad ne jo rupestingumas naikinime pelų ir pamaczkių, pakarcziau netikėlį! Gabumus turi, ale pobudis netikęs!

Matyti buvo isz mynos senio, kad netikėlis tas buvo jo numylėtiniu. Pagłostė jį porą sykių ir žiurėjo ant jo meilingai.

— Na, dabar gužynė! — isztarė! vėluk atsikeldamas.

Įėjo į butą ir akimirkoje sugrįžo, turėdamas seną fleitą žalose maksztyse. Pridėjo ją prie łupų ir užludavo dainutę:

„Mėnuo nusileidė, szunias jau sumigo...“

Niekas nebutu tikėjęs, kokį perkuniszką effektą padarys toji sentimentaliszkoji melodija. Ant pirmo garso keletas vaikų, łoszianczių ant ulyczios, nubėgo, kaip pułkas žvirblų nuo szuvio. Grėnys, užimtas prie biczių, sudrebėjo, lyg drugyje, žmonės, grįžtantiejie nuo łaukų, arba sėlintiejie ant slenksczių artymujų butų, apsidairė baimingai ir kaip druti movė į butus, uždarinėdami druczіai duris, ir ant tų pėdų Morkaus sėdyboje užponavojo nepaprastas krutumas. Gauja ilgakojų kralikų szoko ant kiemo prie kojų senio, atmasztieravojo gervė skubiai, pertraukė karksėjimą visztų rudasis Vabałas, pametė rieszutį raudonoji Gyvutė, Adatuoczius nevat teikėsi pertraukti graužimą cukraus...

Visi susigrudo aplink didį burtininką ir nekantriai žiurėjo jam į akis. Ant gało szpokas szaukė didelu balsu, o juodvarnis, kaip mokėjo, pamegždžiojo dainą apie Filoną.

Toje valandoje Irena Orvydžiutė ir Clarke Marvitz artinosi pėsti prie sėdybos. Pas pirmus vartus apsistojo ir mergina pakłausė kelų mergų, dainuojanczių darželyje, kur gyvena ponas Morkus Czertvanas?

Užkłausymas sutaisytas buvo pagał vokiszkai — lietuviszkąją rankkningę, mergos nesuprato jo. Pažiurėjo viena į kitą ir pabėgo, kaip stirnų pułkas, į tankumyną vysznių.

Amerikonai nuėjo tolyn, łabai sugėdinti tokiu priėmimu.

Po kelų vėl nenusidavusių praszymų galausiai pasitiko bernuką, jojantį be pavadžių ant mažo arkluko su sieksningu botagu rankoje.

Tas isz po płaczių brylų skrybėlės pažiurėjo ant bałtojo piningo rankoje Marvitzo, ant puikios suknės ponės ir valandėlę pasimislyjęs pasileidė tolyn, paszaukdamas juodu pamojimu. Prieszai Morkaus sėdybą sustojo ir botagu parodė vartus.

Marvitzas padavė žibantį piningą.

Bernukas galvą pakratė.

— Dėkui ponui! Nenoriu! — isztarė ir nujojo tolyn.

Nusistebėjęs amerikietis vartė tarp pirsztų piningą, eidamas paskui Ireną prię vartų.

— Matai Clarke, jis gyvena, kaip prastas sodietis. Neatskirtum jo farmos tarp kitų. Matai...

Norėjo dar ką sakyti, ale nutraukė ir sustojo ant vietos: Pamatė prieszai savęs nubaltytą szvarų butą, apskleistą łapais łaukinių vynmedžių, o prieszai jį įpatingą regykłą. Gauja łaukinių žvėrių meilinosi apie žiłą žmogų, lipo jam ant kelų, głaudėsi prie kojų, o szale dvi jaunos merginos pasilenkę prisižiurinėjo tam ir linksmiai kvatojo.

Irenai atėjo į galvą padavimai apie pustelninkus senovės gadynių; jai pasirodė, kad sapnuoja vieną isz tų pasakų, užsimirszo, kur randasi. Senis szvilpė ant fleitos, paukszti klėtkoje antrino tą patį, o ant kiemo mirgėjo margoje netvarkoje karvelai, kralikai, łapė, gervė ir szunių keletas, be kerszto ir piktumo visi vaikszinėjo.

— Ar matei kada tokią regykłą, Clarke? — isztarė galausiai Irena.

Amerikietis stovėjo nesijudindamas su iszpustomis akimis, bet ne į žvėris žiurėjo, tik į žmones.

— *Beautifull!* — isztarė galausiai.

Galėjo stovėti visai nepatėmyti, nes Ragio szeimyna užėmusi buvo visą atydą abiejų merginų, o ponė Anė buvo užimta savo bi énis, vienok pajuto svetimus szunias Rimkaus ir, nežiurint ant fleitinio koncerto, pradėjo nespakainiai dairytiesi. Senis priesz norą nukreipė akis ant vartų, instrumentą paleidė isz rankų.

Pirmutiniai pakiło karvelai ir kaip bałtas debesys iszkiło į virszų; kralikai, gardžiai graužę žolynus isz rankų Onutės, suszoko į priemenę; vovere nuszoko nuo peties Ragio ir nubėgo jieszkoti rieszuczio po tvora; szunias szoko apžiurėti atėjunus, o paskui juos iszdydžiai nužirglojo gervė.

Irena priėjo arcziaus, apsidairė aplinkui, tarytum jieszkodama ko, ir atkartojo savo stereotypiszką kłausymą:

— Ar czion gyvena ponas Morkus Czertvanas?

„Kas bus jeigu jo nėra namieje? — pamislyjo — mano lietuviszkas žodynas iszsibaigs per porą minutų.“

— Žodis stojosi kunu! — isztarė Ragys, visiszkai nusistebėjęs — tikrai tai Orvydžiutė, o Morkaus namieje nėra!

Onutė surinko drąsą dėl pasitikimo, žinoma pamerkus Julei.

— Czionai, tamsta! — pasakė atsistodama ir žengdama keletą žingsnių prieszais.

Ką ji nebutu davusi už tai, kad jis pats czion rastusi ir iszgelbėtu ją nuo tosios sznekos ir tardanczių akių svetimų žmonių.

— Ar yra namieje? — sėmė liekanas savo talento ir atminties.

— Ne, tamsta!

Buvo tai sunkus kirtys. Mergina mislyjo valandėlę, bet daugiaus reikalingų tame dalyke žodžių negalėjo atsiminti. Pažiurėjo tada ant suknios Onutės, ant jos inteligentiszko veido ir bałtų rankų — ir prasznekо:

— Ar tamsta szneki prancuziszkai? — pakłausė toje kałboje.

(Dar neviskas.)

GEROS FARMOS.

Szimtas aplankytoju buvo HOFA PARKE ir Pulaskyje 4, 5 ir 6 dieną Liepos m. Telegrapavota buvo dėl įpatingo trukio dėl ju isz GREEN BAY ir tas jûs vežė iki Seymour dykai, o 15 vežimu nebuvo gana dėl nuvežimo į kolioniją. Isz pirkusiuju pamename sekanczias pravardes: Alb. Nowicki, K. Stomka, J. Plucinski, J. Klimowski, visi isz Chicagos.

Alb. Passon, 2810 Church Pl., J. Zielicki, 2907 Farrell Str., T. Franchowiak 2825 Short Str. Chicago, ir Lorenz Cegielski isz McKeesport.

Po tokiais adresais galima į jûs raszyti. Jie pripažino musų žiamę už *geriausią*. Alb. Paradowski isz Milwaukee, kuris dėlei ligos norėjo pardûti savo žiamę už 800, kada dabar aplankė, sako nepardûsęs už $2000. Grįždami namon, visi negalėjo atsigėrėti. Apipirkta 5000 akru. Seniejie farmeriai prieteliszkai jiems velyjo apsigyvęti toje Amerikiszkeje Lenkijoje: Hofa Parke ir Pulaskyje, kur dėl tukstancziu dar yra žiamės.

Lietuvis B. Rutkautskas isz Connecticut apipirko 560 akru 4 d. Liepos.

J. J. HOF Land Co.,

119 W. Water Str., Milwaukee, Wis.

Kningos! Kningos!

Pas M. Mocku galima gauti visokiu lietuviszku kningu, k. t.: malda-kningiu, istoriszku, moksliszku, daininiú, sztukaunu ir kitokiu, kokiu dar ikszioł nebuvo, o parsiduoda už žiamą prekę. Norintiejie aptureti kningu katriogą raszykite gromatas ir indekite markę už 2 centu del atsakymo. Adresas:

Mr. M. Mockus,
P. O. Box 54 Detroit, Mich.

Milaucko Krome parsiduoda szipkortes ant geriausiu ir drucziausiu akrutu pigiau ne kaip kitur.

KATRAS NORI UŽSIRASZYT
„VIENYBE LIETUVNIKU"
Ir siust pinigus už ję, teguł eina pas:

BALTIMORE, M. D.: Kazimiera Želegiri.
JERSEY CITY: J. Raszkauckas.
CHICAGO, ILL.: Bartłomieju Szpakewicze.
MAHANOY CITY.: Juozas Milauckas.
MAHANOY PLANE, PA,: I. Czerakawicze.
NANTICOKE, Pa.: Tamosziu Butkewicze.
PITTSTON, PA.: And. Tepluszi.
Shenandoah, Pa.: Kazimieriu Radzewicziu.
Shenandoah, Pa.: Jona Bobina.
Waterburio, Con.: J. Danisewicze.
Scranton, Pa.: J. Bajorajti.
Wilkes – Barre, Pa.: J. Czernika.
Pittsburg, Pa.: Wincenta Kudžiu.

Kas reikałaujate piningu siustie į užmarę tiesiog į namus, dasižinokit pirma pas *MILAUCKĄ*.

Knigos pargabentos isz užmares, o kuros randasy krautuweje knigu Juozapo Paukszczio, PLYMOUTH, PA.,

1.) AUKSO AŁTORUS, arba SZALTINIS dangiszku skarbu nuo $2,25 ct. iki $5,50 ct.
2.) SENAS ir naujes AUKSO AŁTORYS pujkej apdarytas..... $2,75 c.
3.) Toke jau kn. pratesniu apdaru..... $2. 25 c.
4.) GARBE DIEWUJ ant auksztibes pujkej apdarita su kabute..... $2,00
5.) Toke jau su prastesniu apdaru..... $1, 65 c.
6.) SZALTINIS DIEWISZKOS łoskos arba wydutinis AUKSO AŁTORUS pujkej apdarita su kabute $1, 50 c.
8.) Pradže moksło arba Elementorius lietuwyszkas su grażejs skajtimajs tiktaj už..o25 c.
9.) HISTORIJE SENO ir Naujo iżstatimo su abrozeleis o25 c.
10.) historije seno istatymo o50 c.
11.) 150 PSALMU DOWI DO karalaus pawydało kantyczku ir tejp dydeles..... o75 c.
12.) MENUO Szwencziausios
13.) Pokilis Szventuju.... o20 c.
Marijos Panos..... 30 ct.
14.) IŽGULDIMAS metiniu szwentiu łabaj naudinga knigele..... o25 c.
15.) GIWENIMAS SZW. MARYJOS P..... o30 c.
16.) WADOWAS in Dangu. o50 c
17.) Stebukłai Dievo Szv. Sakramente..... o40 ct.
18.) MOKSŁAS RIMO Kataliku..... o75 c.
19.) ŽINE apie gidima ligu kuno ir duszios apie lutery ir KALWINA..... 1,00
20.) PAŁANGES JUZE, linksmi skajtimaj..... o40,c.
21.) KALENDORIUS ant 1889 meto „ „ „ „ „ o25 c.
22.) KALENDORIUS ant 1890 metu „ „ „ 25 c.
23.) Tulmuda židu 10 ct.
24.) Sopulej Motinos Dievo 25 ct.
25.) Kajp Sumneine nuspakajiti „ „ „ 25 ct.
26.) Giwenimas Benedikto Labro „ „ „ 15 ct,
27.) Prisygatawojimas ant smerties „ „ „ 65 ct.
28.) Draugija del iszluosawima dusziu „ „ „ 10 ct.
29.) Giwenimaj szwentuju ant wisu metu kožnos dienos pirma dalis 80 ct., Antra dalis 80 c. pirma dalis „ „ „ 80 ct.
30.) Sopulej Jezaus Christaus „ „ „ 25 ct.
31.) Garsas ape bajsibe Dievo sudo „ „ „ 50 ct.
32.) Jezau mano atpirktojau 5 ct.
33.) Kalinis Diewiszkas 5 ct.
34.) Diewas mano ir wyskas mano „ „ „ 10 ct.
35.) Girtibe „ 10 ct.
36.) APŁANKIMAS SS. SAKRAMENTO..... o25 c.
37.) Iżguldimas LITANIOS SZ. MARYJOS P..... o25 c
38.) PAWEJKSŁAS IŽGANITOJAUS su pujke maldele o5 c.
39.) SZ. PANA MARYJA Szidławos su maldele..... o5 c.
40.) PAWEJKSŁAS SZ. P. MARYJOS su maldele..... o5 c

Daugibe wysokiu abrozelu su maldelem po penkis centus.

Kningos

ŁOCNOS SPAUSTUVES.

1.) Historije gražios Katrykos ir jos wysoki atsytykimaj „ „ „ „ „ 10 ct.
2.) Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis Tykra tejsybe isz Suwałku gubernijos 15 ct
3.) Konstytucyje del darbininku „ 10 ct
4.) Historije apie grażę Magelona, duktery karalaus isz Neapolo ir apie Petra karejwi 10 ct.
5.) Užsystanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
6.) Atsytikimaj ant žiames ir wandenio 10 ct.
7.) Du pujkus apraszymaj apie nedorybę žydo ir piktą augynimą wajku „ „ $1,00.
8.) Pujkus apraszymas apie Lietuvą „ $1,00.
9.) Namelis pustelniko paraszytas del pujkiu Lietuwniku „ „ „ „ „ 75 ct.
10.) Apieka Dievo „ „ „ „ $1,00.
11.) Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwio „ „ „ „ „ 50 ct.
12.) Juozapas Koniuszewskis arba kankinimas Unijotu po waldže maskolaus „ 50 ct.
13.) Kalendorius su pasakoms ir dajnoms 25 ct.
14.) Szwiesa Diewo „ „ „ „ 65 ct
15.) Rinalda Rinaldinas „ „ „ $1,50 ct.
16.) Dajnos isz wysur surinktos „ „ 75 ct.
17.) Nedorybes Rymo Cesoriu, historije isz łajko ponawojimo Nerono „ „ „ 80 ct.
18.) Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz czesu wajnos 1863 metu „ „ „ 40 ct.
19.) Witas ir Korynna historije isz łajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 ct.
20.) Historije isz łajko Francuzkos wajnos Afrikoj „ „ „ „ 30 ct.
21.) Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. $1,00 o abdarytas „ „ $1,25.
22.) Jurgis Miłosławskis „ „ 80 ct.
23.) Bolesławas arba antra dalis Genowefos 30 ct.

Del Draugistu

Lietuwyszku

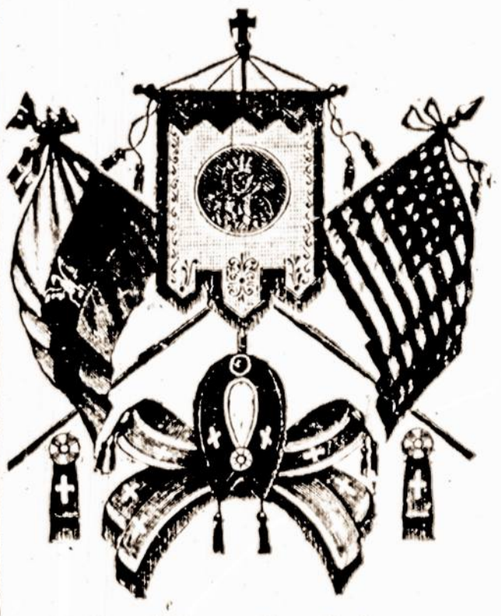

W. Słominskiene

679 Milwaukee Ave.

Chicago, Ill.

Paduodu del žines wysu lietuwyszku Draugistiu kad mano krautuweje randasy wysoki dajktaj koki tik rejkalingi del draugistiu kajpo taj:

Karunos su patronu draugistes
Juostos
Ženkłaj ant krutines (szarfos.)
Kwietkos
Pałkos del marszołku, etc.

ka nopigause. Apsteluotus dajktus tejsingaj padarau irisz gerauso tawęro. Per septiniolika metu tuo tiktaj esu užsyemus ir wysos draugistes del kuriu dyrbau wysokius dajktus mano darbo ne pejke.

W. Słominskiene,
679 MILWAUKEE AVENUE
Chicago, Ill.

AGENTAS no suwamu
Maszynu
o tejpos-gi už asekurawoje NAMUS ir wysokius DAJKTUS fro agnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
MAIN Str., Plymouth, Pa.

Kobre & Herschmann

Polski, Slovenski i Litewski

BANK

40 Canal Str., — 142 Division Str.,

New York.

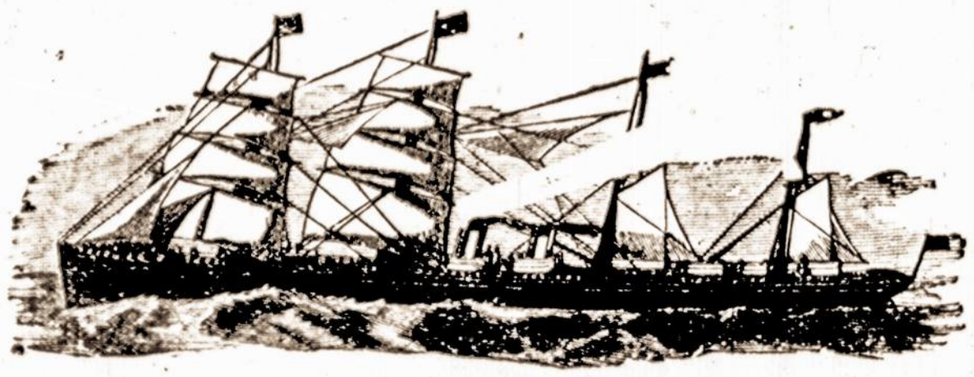

Wiraj! duodam jum žine, kad mias parduodam Szifkortes, ant wysu pacztawu Szifu, už pigeuse preke, sunczem pynigus, katruos jusu prietelej gali gaut in 15 dienu, musu kantoro galite susysznęket lietuwyszkaj ir lankiszkaj, atejkite ir matikite, kad mias per 20 metu, su kožnu apsyejname tejsyngaj ir grażej, megikite o nesygajlesyte.– Tejpos-gi parduodam tikietus ant wysu geležiniu kelu Ameryke ir Europoje.

KANTORAS MUSU HAMBURGE IRA TOKIS

S. I. Herschmann, Teilfeld Str. No. 7–8.

Lietuwyszkas ir Lenkiszkas

KROMAS!

(GROCERYS)

Wysokiu szwieżiu Taworu.

Teipo-gi parduoda Szipkortes ing vysas dalis svieto, ant greicziausiu ir drucziausin AKROTU.

Iszmaino visokius piningus o ir nusiunęze ing uzmare tiesiok in namus greit ir pigei.

Tom. Butkiewicziu,

5 Broadway, Nanticoke, Pa.

HENRY LEES & CO.

Pigiause vieta visame mieste ant pirkimo drapanu del vyru, vaikinu ir vaiku, delto kad jie visą tavorą perką ne ant bargo tiktai už piningus.

Turime didziausi skyriu, visokiu kepuriu, skrybelu, czebatu, czeveryku ir szluru, ateikite o datirkite.

Geri maininei czebatai už	125 ct.
Pora dailu szventadieniniu czebatu	150.
Czeverykai po	125, 150, 175, ir 200.

Vienu žodžiu sakant, visas tavoras geras ir galimas patikt kožnam, o prekios tai pigesnios kaip kituose kromuose, visam mieste.

Ateikite ir pamegykite, o busite kantanti, tiktai ne pamyrszkite numero.

Henry Lees.

25 — 27. MAIN Str., PLYMOUTH, PA.,

J. PAUKSZTIS

Agentas Lietuwiszkas ir Lankiszkas

SZIPKORCZIU

(KART OKRĘTOWYCH)

Ant wysu Kialu Mariomys Ka no pigeuse!

Prusyszkajs gereusejs akrotajs. Suncze pynigus in wysas szalis swieto, o tejpos-gi ir iszmajno kajpo maskoliszkus, prusiszkus, austryjokiszkus, Francuzyszkus ir t. t.

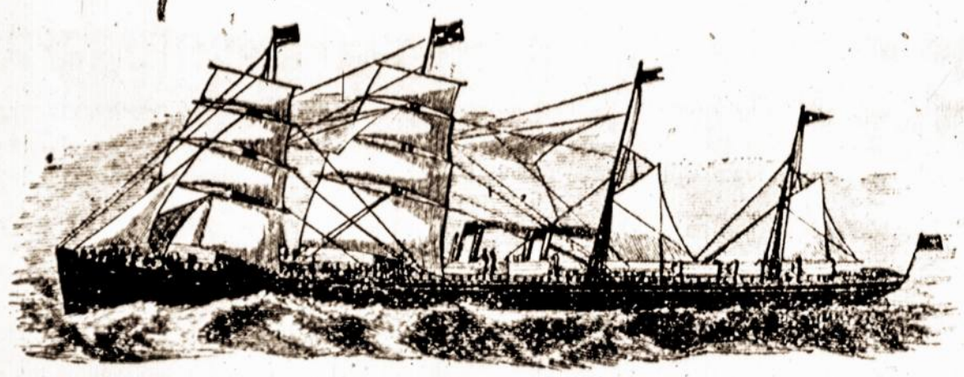

Cziene Szipkorcziu.

Isz Europos i Ameryka.

Isz Liverpool, Glasgów, Queenstown, Belfast, London	$19.00
Isz Hamburg, Amsterdam, Rotterdam, Havre or Bremen	$22.50
Ant gerausu akrotu isz Bremen in New yorka	$24.00
Isz Antwerpo in New yorka	$20.00
Isz Antwerpo in Philadelphie	$19.00
Isz Bremo in Baltimore	$21.00

Isz Amerykos in Europa.

Isz New Yorko in Bremen	$26.00
Isz Philadelphios in Hamburga	$22.00
Isz New Yorko in Antwerpa	$22.00
Isz Baltimores in Brema	$22.50
Isz *New. Yorko* in *Liverpool, Glasgow, Belfast, London*	$19.00

Lankiszkos knigos małdu, pargabentos isz użmares.

1.) Westchnienie duszy pobożnej. zbiór nabożeństw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów ..... 1,50 ct.

2.) Głos synogarlicy, na pustyni świata tego jęczącej, t. j nabożne duszy chrześciańskiejrozmyślanie..... 1,40 ct.

3.) Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików..... 1,30 ct.

4.) Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństwa dla młodzieży katolickiej..... 70 ct.

5.) Wyborek nabożeństwa dla młodzieży katolickiej.. 50 ct.

6.) Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich ..... 45 ct.

Geriauses
Bankierius
WILKES—BARRE, Pa.

☞ Iżduoda szifkortes ant wysokiu akrotu ir in wysas dalis EUROPOS. Suncze pynigus tiesog in NAMUS.

Galima pas ji pasydet pynigus, už kuruos duoda procento $3,00 už szimta ant metu.

Lietuwyszkaj, Lenkiszkaj ir Ungarskaj gali susyszneket, ba prilajko tam tikrus žmonis.

Ne užmirszkitė ipacz tie ka giwenate arti to miesto.

Wilkes-Barre Deposit and Savings BANK.

Juozapo Paukszczio
Dvi didelės Krautuvės

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus arbatos, kavos ir visko, kas tikt užlaikyme gyvasties reikalinga. Taipogi parsiduoda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visokie kiti daigtai. Viskas pigiausiai ir didžiausiame pasirinkime.

Plymouth'e ir Edwardsville, Pa.

Fabrykas Gero ir Swojko
Ałaus
—arba—

Brawor'as!

C. STEGMEIER & Son.

Wilkes-Barre - - - Pa.

☞ Ten można gaut Lager Beer ir porterio isz czisto jawo daritu.

M. KAHAN.
Turkiszkojo ir Rusiszkojo Tabako
PABRIKANTAS,

Importeris ir pardavinėtojas visokių tabakų, cigarų ir cigarėtų. Lietuviszki prekėjai męginkite mano „RUSISZKŲSIUS PAPIROSUS", o nelaikysite kitokių.

510 South Third Str.,
PHILADELPHIA, Pa.

Juozo Czerniko
„Kosciuszko Hotel"

Užpraszau brolius lietuvius neužmirszti užeiti pas manę. Rasite pas manę meilingą priėmimą. Vynai, likieriai, alus, cigarai ir užkandžiai visada pas manę kuo no geriausi.

11 S. Canal Str., **WILKES-BARRE,**
Priesz L. V. geležinkeldvarį.

Tikras Lietuviszkas
KRIAUCZIUS

Kas norite tureti puikius parėdus, o už pigią prekę, taipo-gi norėdami laivakortes (szipkortes) pirkti, arba pinigus nusiųsti į Europą ir į kitas dalis svieto, atsiszaukite pas:

JONĄ MIELDAŽĮ,
Shenandoah, Pa.

Lietuviszkas
Saluna.

Ałus, visokie gėrymai ir geriausi Cigarai. Parduodu taipogi laivakortes (szifkortes) ant visokių laivų ir siunczių piningus į visas dalis svieto kuo pigiausiai.

M. Klimas,
175 North Main Ste.,
PITTSTON, PA.

WIRAJ
SZTORNIKAJ

☞ Jago rejkałaujete in sawo KRAUTUWE (KROMA) dajktu in sztora tada pirkite pas

Williamson'a ir Wallace
210 East Market Str.
WILKES-BARRE PA.

☞ **Tenaj galima gaut ka no gereusiu ir szwieżeusiu taworu wałgomu ir kitoniszku dajktu.**

DYDELYS KROMAS!
"Furnishing Goods"

—Wysokiu dajktu kajpo taj:—

marszkiniu
wyłnoniu
audekliniu
panczeku
petneszu

wysokiu dajktu kokiu tik žmoguj prirejke.

☞ Gausyte pas—

Chas. CASPER & Son
103 NORTHAMPTON Str.
Wilkes-Barre, Pa.

Pirmutyne.
UŻEJGA
Del LIETUWNIKU Pas
S. Paukszti
KINGSTON, PA,

Ariełku wysokiu,
Ałaus gardaus.
Wyno wisokio,
Cygaru ir t. t.

Ateik Broli pamatykie
Ir to wisko pabandykie.

LIETUWYSZKAS
Saliunas.

Kureme del zobowos atejgiu randasy Bylardas ir Wargonaj ant kuriu grajina ticze pasamdity muzykantaj.

Del to kas noryte pralejst linksmaj łajką ir atsygert gardaus Ałaus, Arielkeles parukit geru Cygaru.

—Atejkite pas:—

St. Ramanaucka
Luzerne Borough, Pa.,

UŻEJGA gereuse del LIETUWNIKU pas
Juoza Zablacka
MAHANOY CITY - PA.

Randasy gera ARIEŁKA, AŁUS ir wysoki Likierej, o tejpos-gi CYGARAJ pujkus isz Turkijos pargabety o dumelis tejp swejkas kad gido kosuli.

SPAUSTUVE!

Vienybes Lietuvniku

132 Main Street,

—PLYMOUTH, PA.—

Taip yra itaisyta jog gali spausdinti viską, kas tik jo darbą jos priguli, yra ŁOCNOS MASZINOS, LITARŲ visokių didele daugybe, drukavojasi apart

„Vienybes Lietuvniku,"

visokios konstitucijos, kningos deł draugysceiu, apgarsinimai, tykietai gromatos kvieczianczios ant veselijos ir t. t.

—— Visokiose kałbose, kaipo tai: ——

Lietuviszkai, lenkiszkai, angliszkai, vokiszkai, maskoliszkai, italijoniszkai, prancuziszkai ir t. t.

ANT. PAJAUIS

BANKIERIS

Kas tury kiek PYNIGU, o noretu juos patalpint saugio wietoje kad jam ne prażutu, teguł patalpina pas mane **BANKOJE.**

Tejpos-gi randasy dydele zopostis wysokiu pyningu deł iszmajnimo, kajpo taj: Rusyjos RUBLEJ, Prusyszkos MARKOS, Austryjokiszki GULDENAJ, Francuzyszki FRANKAJ ir t. t.

Jago katras atsyweża isz użmares PYNINGUS, tuos tejpos-gi permajnau ant amerykanteku. Suuczu pyningus in wysas dalis swieto tiesog in namus.

O tejposgi iżduodu SZIFKORTES ant wysu liniju ant pujkeusu ir druczeusu ŁAJWU.

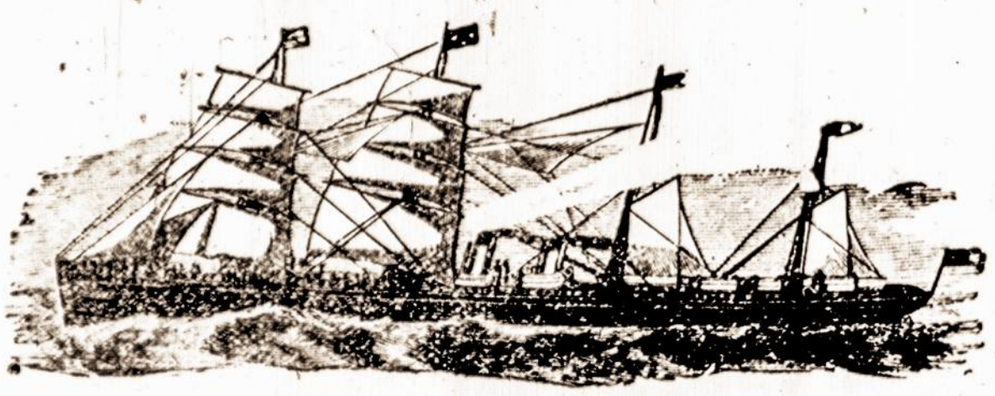

Wyskas tejsyngaj ejna
Ne użmirszkite
ANTANAS PAJAUIS
128 ir 130 Main str. PLYMOUTH Pa.

Pirmutinis Lietuwiszkas Kromas,

Groceries), **PITTSTONE,** pripilditas wysokejs taworajs deł żiwnasties, tejpgi ir drapanos deł darbi ninku, wyskas ko no geriause parsiduoda pigej ir tejsingaj, -- primenu ir taj jogej parduodu Abrozus szw., knigas małdu ir historiju; o tejpgi szifkortes ant geriausiu ir druciausiu łajwu.

Tik taj ne użmirszkite kad tan wyska gausyte: pas A. TEPLUSZI.

Nr. 177. NORTH MAIN Str. **PITTSTON, PA.**

Andriejus Stankevyczius,

Użdėjo didelę krautuvę visokių naminių daiktų, kaip tai: Stałų, kedżių, łovų, veidrodżių (zerkołų) ir t. t.

Taipogi turi didelę krautuvę gražiu ir

Pigiu Grabu

ir visokių daiktų atsitikime smerties.

Użsijima pagrabais už pigiasnį ne kad kiti użmokestį. Dełto-gi, jeigu kam prireiks ko, ateikite pas savo viengentį, kuris geriaus ir rupestingiaus viską atliks deł jusu, ne kad svetimgencziai.

And: Stankevyczius,

Ant Main ulyczios, *SHENANDOAH PA.,*

Jonas J. Bobina.

Agentas no szifkorcziu

Szifkortes!

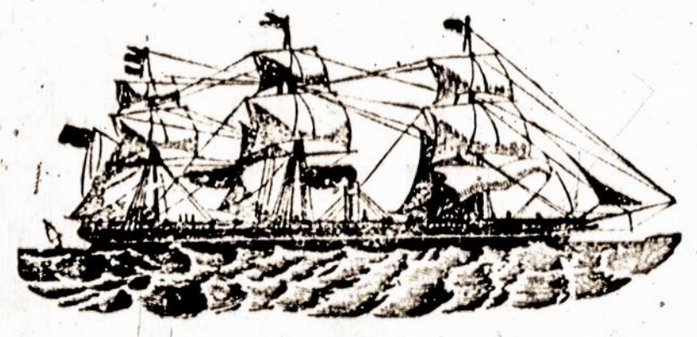

Szifkortes!

Parduodu szifkortes ant pujkiausiu ir drucziausiu ŁAJWU isz wysu zalu EUROPOS. Ir tejpos-gi galu nusiut PYNYGUS in, EUROPA tiesiog ng namus.

Prietam łajkau dydely KROMA su wysokejs wałgomajs dajktajs, ka tik namuose geraj gaspadynej pryrejke, ir su tuo nesygiriu: ba kożnas żino. Darbiniu drebużiu ir wysokiu marszkiniu; żodżiu kałbnt wysko galima gaut,

Neużmyrszkite kad mano namas randasy ant uliczes MAIN Numeras 132 szale paczto.

Shenandoah Pa.

LIETUVISZKAS

Salunas.

Łaikau gerą ałų, cigarus ir geriausius gerymus. Kas kartą atsiłankys pas manę, tas tikrai neeis pas kitą.

Vincas Szmerauckas,

PRICEBURG, PA.

Sztaj brolej!

Jago norite geros trajankos gaut, arba użsyrukit kwepenti cygara, taj ejkite tiesiog pas:

Wincenta Bobina

Ant Coal ir Jordan ulicziu,

SHENANDOAH, PA.,

Jis ira tykras Lietuwnikas ir tejsyngas żmogus.

Knigos Małdu ir Kitokios

Kokiu tiktaj noryte knigu ar taj małdu ar kitokiu taj szaukites tiesiok pas K. Żalegiri, *Nr. 313 Hanover Street, Baltimore, M. D.* Ira taj geras ir tejsyngas wiras ir dydelys prietelis Lietuwniku.

Lietuviszkas Dziegornikas,

Pardavineja pigiau už visus, visokius auksinius ir sidabrinius daiktus, kaipo taj: Dziegorelus, Lenciugelus, Żiedus, Spiłkas, Revolverius ir t. t. Ir prijimu visokius dziegorius ir żiedus taisyti už łabai mażą prekę, o kartais ir už dyką. Pakoł eisite pas svetimgencżius, ateikite pas manę: Kur yiską geriau ir pigiau galite pirkt

Juoz. Roblauckas,

Centre Ave. Sudżios Enoh namuose,

Plymouth, Penn'a.